

TÔ THÙY YÊN TUYỂN TẬP THƠ

edition Imn

Thông tin

Thơ tuyển

Tác giả: Tô Thùy Yên

Nguồn text: talawas.org

Bìa, trang trong do tác giả trình bày. Tác giả xuất bản tại Saint Paul, Minnesota, Hoa Kỳ, Thu 1995. Tác giả giữ bản quyền. Bản điện tử do talawas.org thực hiện.

E-book này được thực hiện trên tinh thần thiện nguyện, phi lợi nhuận và phục vụ cộng đồng người đọc chưa có điều kiện mua sách giấy.

TVE-4U

CÙNG ĐỌC - CÙNG CHIA SẺ!

1.

Cuộc đời như thế đấy.
Vẫn cặp mắt phô trần,
Không mang kính xạm.

Vẫn thứ mực thông dụng,
Không phải cường toan.

Tôi giựt giành đồ máu với tôi
Từng chữ một.

Những tên cai ngục
Ngôn ngữ bất đồng.

Với thứ linh hồn quốc cấm,
Tôi tù tội chung thân
Giữa bốn tường không khí.

2.

Như trong đêm thâu, tiếng bẻ đốt tay,
Tiếng côn trùng bằng phẳng,
Tôi gây yên lặng với âm thanh.

Bài thơ lọt vào người như kẻ trộm,

Âm thầm

Vơ vét sạch vô tư.

Bằng mỗi lời độc nhất,

Tôi kể tai tiết lộ với từng người

Những điều không lặp lại

Bài thơ như lá sâm.

3.

Người ta lánh mặt tôi,

Một thằng lơ lửng.

Bài thơ bỗng mất nửa linh hồn,

Ngủ ngờ ngôn ngữ ngổn ngang.

Những hòn đá vụn,

Dãy núi cực hình phải đập tan hoang.

Tôi mộng du trên trái đất mòn

Nơi tôi vắng mặt.

Để làm gì ý thức?

Tôi nài van tôi hãy xót thương tôi.

4.

Tôi chạy cầm đầu trên sợi kinh hoàng

Giăng qua đôi bờ vực lạnh hư vô.

7-1960

Cánh đồng con ngựa chuyển tàu

Trên cánh đồng hoang thuần một màu,
Trên cánh đồng hoang dài đến đỗi
Tàu chạy mau mà qua rất lâu.
Tàu chạy mau, tàu chạy rất mau.
Ngựa rượt tàu, rượt tàu, rượt tàu.
Cỏ cây, cỏ cây lúi chổng mặt.
Gò nổi cao rồi thung lũng sâu.
Ngựa thở hào hển, thở hào hển.
Tàu chạy mau, vẫn mau, vẫn mau.
Mặt trời mọc xong, mặt trời lặn.
Ngựa gục đầu, gục đầu, gục đầu.
Cánh đồng, a! cánh đồng sắp hết.
Tàu chạy mau, càng mau, càng mau.
Ngựa ngã lăn mình mướt như cỏ,
Chấm giữa nền nhung một vết nâu.

Đêm qua bắc Vàm Cống

Đêm qua bắc Vàm Cống,
Mỗi sâu như nước sông,
Chảy hoài mà chẳng cạn,
Cuốn phăng kiếp bệnh bông.

Tôi đi xuống Lục Tỉnh
Để rắc bỏ ven đường
Tài, tâm hồn, kỷ niệm...
Giữ làm gì đau thương.

Đã đôi lần nhâm lẫn,
Còn gõ cửa ái tình,
Van nài chút lưu luyến.
Cửa không về người xin.

Tôi châm điều thuốc nữa,
Đốt tàn thêm tháng năm.
Chiếc bắc xa dần bến.
Đời xa dần tuổi xanh.

Nước tách nguồn về biển.
Sâu lại chảy về hồn.
Khi tôi vượt lấy mặt,
Nghe bàn tay trống trơn.

Hải phận

Như một con sò giữa chiếc vỏ,
Chúng ta cuộn tròn trong tình yêu.
Như đôi dĩa tràng không biết mỗi,
Chúng ta khởi sự lại mỗi sâu.

Từng chút vỡ về, từng chút một,
Em tạt vào anh rồi rút đi...
Thương tích chẳng lành chan muối xót,
Bào sâu thân đá, nước tay ghi.

Anh sống làm quen cùng cái chết,
Liếm lấy mặn mà trên đau thương,
Chìm mãi xuống em và mất tích
Như mặt trời rã trong nước loang.

Vị thần mun hải đăng trợ trợ
Trùng mỗi con mắt ngó không gian.
Em trở về em chờ biến đổi,
Trở về em như kim chỉ nam.

Tội nghiệp

Hai đứa kéo nhau chạy vào mộng mị,
Giờ tắt thở nằm trên bãi hư vô.
Bầy ngựa chứng hàng thù dương vó bão.
Biển đưa trăng lặn vào đá tiếng ru.

1958

1.

Cô đơn bằng Thượng đế,
Yếu đuối như linh hồn,
Làm sao tôi trèo lên
Vực thăm tở bản thảo
Trắng im lìm giá băng.

Ngó thấy tự đẳng xa,
Cuộc đời hàm tiểu thật.
Tôi lỡ đại ôm ghì
Làm dập hoa, xước gai
Còn gì tuổi trẻ nữa?

Chắc tôi sẽ cắt đứt
Huyết mạch cánh tay buông.
Tất cả máu có thêm
Dòng nào cho tiểu sử?
Có xóa giùm nó chăng?

Chẳng bao giờ danh vọng
Mọc đôi cánh lang thang.
Triết lý dạy cần răng.
Tôi kiệt sức, kiệt sức.
Cuộc đời, cuộc đời ơi.

2.

Thần thánh rủ huyệt chân
Rớt xuống trần oan hận,
Thấy nhà thờ kính cẩn
Thành lưới gươm tuốt trần.

Có đọc thuộc thánh thư,
Linh hồn tôi vẫn vậy.
Tôi vẫn không thể lạy
Dù đứng trước hư vô.

Đầu tôi cứng và trơn,
Thượng đế làm sao ngự?
Tôi đành trốn chủ nợ
Định mệnh đòi linh hồn.

Năm tháng nhúng hoàng hôn
Đến rã rời thể xác.
Tôi thấy đã mất mát
Tất cả trừ cô đơn.

Cuộc sống nhiễm lấm than
Nằm liệt trên buồn bã.
Thượng đế điềm nhiên lạ.
Tôi đánh liều cười khan.

Đăng tử

---

*Ngày kia trở lại Ngôi nhà Lớn,
Lòng những bằng lòng một kiếp chơi.*

Bạn có nghe, này bạn có nghe
Ở bìa rừng bên, gió sửa soạn
Tuần du - cuộc tuần du bất tận.
Bạn có nghe, này bạn có nghe
Giữa tầng cao, chim giục giã
Từng giàn như những thủy triều sôi.
Bạn có nghe, này bạn có nghe
Trên đỉnh non nhòa, mây xôn xao
Về nơi hẹn nào không định trước.
Bạn có nghe, này bạn có nghe
Vũ trụ miên man chuyển động đều.
Chim đã bay quanh từ vạn cổ,
Gió thật xưa, mây thật già nua.
Nên với một đời, bao biến đổi
Mà trong vô hạn có chi đâu.

Ly rượu rót mời, xin uống cạn.
Bài ca ta hát đến đâu rồi?
Xin hát nốt - còn đi kéo muộn...
Cho úp ly - bóng xế đường dài...
Bìm bịp chiều chiều kêu nước lớn.
Đi, đi đâu, chèo chống mỗi mê?
Đến ngã ba, đành theo một lối,

Tiếc ngần không cùng theo lối kia.
Thoáng nhớ có lần ta đọc trộm
Lược sử ta trong bí lục nào,
Văn nghĩa mơ hồ không hiểu trọn,
Thiên thu loé tắt vệt phù du...
Thuận tay, ta ngắt một cành sậy
Làm cây sáo thổi cạn hồn sâu
Bay tản khắp vô cùng trống trải,
Âm thừa tưởng lạc đến muôn sau...

Qua sông

Đò nghen đoàn quân xa tiếp viện.
Mưa lâu, trời mốc, buồn hời xưa.
Con đường đáo nhậm xa như nhớ.
Chiều mập mờ xiêu lạc đáng cò.
Quán chật xanh lên rừng lính ướt,
Mặt bơ phờ dính gió bao la.
Khí ẩm mù bay, mùi thuốc khét,
Chuyện tình cờ nhúm ẩm cây mưa.
Vang lên những địa danh huyền hoặc,
Mỗi địa danh nông một xót xa.
Giặc đánh lớn - mùa mưa đã tới.
Mùa mưa như một trận mưa liên.
Châu thổ mang mang trời nước sát,
Hồn chừng hiu hắt nổi không tên.

Tiếp tế khó - đôi lần phải lục
Trên người bạn gục đạn mười viên.
Di tản khó - sâu dòi lúc nhúc
Trong vết thương người bạn nín rên.
Người chết mấy ngày chưa lấy xác,
Thây sinh, mặt nát, lạch mương tanh...
Sông cái nước men bờ sóng sánh.
Cồn xa cây vượng sáng mơ màng.
Áo quan phong quốc kỳ anh liệt.

Niềm thiên thu đắm cỗ xe tang.
Quê xa không tiện đường đưa tiễn,
Nghĩa tận sơ sài, đám lạnh tanh.
Thêm một chút gì như hối hả,
Người thân chưa khóc ráo thâm tình...

... Nao nao mừng tượng bóng mình
Mịt mùng cõi tới, u minh tiếng rên.
Xuống đò, đời đã bỏ quên...
Một sông nước lớn trào lên mắt người.

Anh hùng tậ

Dựng súng trường, cỡi nón sắt
Đơn vị dừng quân trọn buổi chiều.
Trọn buổi chiều, ta nhậu nhẹt,
Mỗi chẳng bao nhiêu, rượu rất nhiều.
Đây ngã ba sông, làng sát nước,
Xuống ba lá đậu kế chân bàn.
Trời mới tạnh mưa còn thấp ướt.
Lục bình, mây mỗi chuyển lang thang.
Mấy kẻ gặp nhau nào có hẹn
Nên gặp nhau không giấu nỗi mừng.
Ta gạn dăm lời thơ tặng bạn
Dẫu từ lâu bỏ việc văn chương.
Thiệt tình, tên bạn ta không nhớ
Nhưng mà trông mặt thấy quen quen.

Hề chi, ta uống cho say đã,
Nào có ra gì một cái tên...
Tới đây toàn những tay hào sĩ
Sống chết không làm thất ruột gan.
Cũng không ai nhắc gì thân thể
Có vợ con mà như độc thân.
Bạn hỏi thăm ta cho có lệ
Cuộc đời binh nghiệp. Ta cười bung:
Còn mười tháng nữa lên trung úy,

Có thể ngày mai chữa biết chừng...
Mặt bạn, mặt ta còn trắng cả
Như mặt trời chiều mới tạnh mưa.
Tiếng hò mời *dzô, dzô* tỏ mở,
Muối thủy triều chừng cũng giặt ra.

Phía phía rừng tràm xanh mịt mịt.
Sông không bờ, trời cũng không chân.
Người thuở trước tìm vàng khẩn đất
Tiêu xác thân, để lại oan hồn.
Ngày nay, ta bạn đến đây nữa,
Đất thì không khẩn, vàng không tìm...
Bạn nhủ ta: đừng hỏi khó,
Uống mát ngon vì chuyện loạn tâm.
Ta chắt cho nhau giọt rượu sót,
Tưởng đời sót chút thiếu niên đây.
Giờ cất quân, đưa tay bắt,
Ước cỗi âm còn gặp để say.

Ngọn gió lạ thường sẽ thổi tới

Một ngày, ngọn gió lạ thường sẽ thổi tới
Ngoài biển khơi, trên lục địa...
Sò hến, côn trùng cũng chẳng yên thân.

Ngọn gió lạ thường sẽ thổi tới,
Quật ngã những bức tượng, xô sập những đền đài.
Tiếng hú chạy dài suốt lịch sử.

Ngọn gió lạ thường sẽ thổi tới,
Xé rách một kỷ nguyên, phân tán các dân tộc.
Để mọi người câm lặng ăn năn.

Ngọn gió lạ thường sẽ thổi tới,
Dựng dậy những hồn ma, đập vùi những kẻ sống.
Chúng ta hiểu rằng mọi sự bắt đầu...

Ngọn gió lạ thường sẽ thổi tới
Trên mỗi ly vương của từng bộ thần kinh...
Không còn ai trốn chạy.

Ngọn gió lạ thường sẽ thổi tới.
Sườn núi rất đỏ, đồng ruộng khô ran.
Rồi mặt đất cũng vô danh như mặt biển.

Ngọn gió lạ thường sẽ thổi tới.
Sa mạc cháy bùng lên vùng khói cát
Đổ xuống trần gian và trí nhớ đời đời.

Một ngày, một ngày,
Ngọn gió lạ thường sẽ thổi tới,
Thổi tới.

Thi sĩ, ôi, hoàng tử bi thương,
Hãy thốt giùm chúng ta lời nói chót
Như bài thai đố giữa hư không.

Mòn gót chân sương nắng tháng năm

Tặng Lê Thị Trang

Đôi bàn tay vỗ nháng âm thanh
Loan báo trần gian buổi thượng trình
Của các vương tôn miền trí tuệ
Lần sau cùng phó hội u minh.
Ôi các vương tôn miền trí tuệ
Mưu đồ đo đạc cả Vô Biên,
Tung ra khắp bãi thời gian lộng
Lượn lượn ưu tư khốc liệt rên,
Giờ đã thượng trình im tịch diệt,
Nhòa tan sắc áo bụi quan san.
Mỗi chìm đắm lửa ngoài muôn dặm.
Kể từ đây, thế giới cư tang...
Suốt bến sông này, hoa trắng nở,
Cỏ cây lưu gió khóc mơ màng...

Chẳng hẹn mà sao vẫn đợi nhau?
Nước xưa về tận chốn giang đầu,
Thăm hỏi con chim màu sắc sỡ
Lời ca u uất giấu nơi đâu?
Con chim thoát xác thành cơn mộng
Bay liệng dài trên trí nhớ không.
Chiều chiều, lớp lớp mây vô sử
Quần tụ bên trời gọi nhớ nhung.
Ta gửi mỗi ngày một sợi tóc

Cầu may cho trận gió kinh thiên.
Có ai bên cỏi vô cùng tận
Bắt gặp lòng ta bay đảo điên?
Có thể mai kia, Thời Đại Lớn
Sáng rên trên cỏi sóng tình anh.

Bây giờ, cỏ mọc nơi mồ lạnh
Cũng nửa vàng chen nửa biếng xanh.
Đời đồng thuộc mỗi câu tra vấn.
Gió thổi chai người đứng lặng thinh.
Biển Bắc tuyết mù con nhận lạc,
Thời gian mất trí trắng vô âm.
Hỡi người cố cựu trong trời đất,
Khi nước tràn sông, có nén tâm?
Vụt đuốc đi thăm đến măn kiếp,
Lèm bèm ú ớ chuyện nhân gian,
Phát phơ chéo áo đường thiên cổ,
Nước mắt hồng tuôn đến đá mòn.
Đâu miệng giếng xưa giờ ẩn tích
Dưới xum xuê hoang phế xanh rờn?

Trăm năm, rồi lại trăm năm khác,
Tên đoá hoa này, người nhớ chẳng?
Con ngựa bất kham cuồng bão táp
Cỏi hồng trần lồi nổi kinh tâm.
Tiếng kêu réo đuổi trong thăm thẳm.
Mòn gót chân sương nắng tháng Năm.

Thấy, thấy sóng tan tành lũ lượt,
Đời hoài công đứt nối miên man,
Ta về tắm lại dòng sông cũ
Luống những bình yên kiếp đã tràng.
Ha hả tiếng cười u tịch thốt.
Đêm đêm sao lạc rụng trong vườn.
Sáng ngày, đời giạt mình ngơ ngác,
Mường tượng đôi ba chuyện bắt quàng.

Ta gắng về sâu lòng quá vắng,
Truy tầm mê mỗi lý sơ nguyên.
Hỡi ôi, dọc dọc thâm câm cứng,
Mắt trợn trừng chưa dứt ngạc nhiên...
Ta lại trôi lên dương thế rộn,
Ngày ngày ra bãi vắng vời trông
Bóng chim, tắm cá, cảnh trôi giạt...
Bất luận điều chi giữa mịt mù.

Hề, ta trở lại gian nhà cỏ

Hề, ta trở lại gian nhà cỏ
Giữa cánh đồng không, bên kia sông.
Trống trải hồn ta, cơn gió rã,
Tiếng tàn tàn rụng suốt mênh mông.

Hừng đông hùng vĩ và thanh thản.
Sương hứa nguyên ngày nắng rực say.
Ta dậy khi gà truyền niềm gáy,
Chân mây rách đỏ vết thương dài.

Ta ngồi trước ngõ nghe xao động
Trời đất bào thai cựa cựa nhanh,
Mầm cỏ ngoi ngoi lên rạo rực,
Con chim chèo bẻo hót lạnh chanh.

Ta ngồi cho đến khi trời trắng,
Đồng ruộng xanh đông đúc tiếng người.
Ta rảo quanh làng hóng chuyện phiếm.
Đời người cũng chuyện phiếm mà thôi.

Ở đây, ta có dăm người bạn,
Phúc tự tâm, không lý đến đời.
Ở đây, ta có dăm pho sách
Và một dòng sông, mấy cụm mây...

Dòng sông u hiển trôi vô lượng,
Dòng sông hiền triết chảy vô tâm
Mà ta ngưỡng vọng như sư phụ,
Mà ta thân thiết tựa tri âm...

Lòng ta vô sự, ta vui vẻ.
Bướm với hoa cùng bay nhớn nhỡ.
Mùa hạ tàn trôi trôi đốm lửa.
Dòng ngày tháng trắng chảy lơ mơ.

Quên quên, nhớ nhớ tiền sinh kiếp.
Thiên cổ mang mang, thế sự nhòa.
Trận lốc cười tròn trên quá vãng.
Ta làm lại cả tâm hồn ta.

Buổi trưa như buổi trưa nào đó,
Tiếng võng đưa đưa tịch tịch mùi,
Điệu hát ầu ơ hoa cỏ lịm,
Nước mây buồn bã chợt quên trôi.

Ta thiếp trong vòm xanh đại thọ
Đời đời gương rộng lượng bao dung.
Ví dù ta ngủ không còn dậy,
Ắt hẳn lòng ta cũng đứng đưng.

Chuyện trần thế bấy lâu thanh thỏa,

Sống một ngày, ta rõ một ngày.
Thôi vương mắc dài duyên với nợ,
Ân oán đời, phong kiếm rửa tay.

Còn lại chẳng cây đàn lữ tróc,
Gảy mình nghe đôi điệu xưa xưa.
Còn lại chẳng chút u hoài mốc
Pha cùng rượu uống đến say thua.

Gặp buổi trời mưa bay phới phới,
Lá cành sáng rỡ sắc hồi xuân.
Ta nhìn ngọn cỏ, lòng mê mẩn,
Nghĩ tới đời ràn rụa thâm ân.

Sống trên đời, chuyện ghê gớm quá.
Vậy mà ta sống có kỳ không?
Nước mắt ta tuôn khi nghĩ tới
Những người đã chết, chết như rơm...

Gặp buổi trời trong dàn bát ngát,
Ngọn cây, ô! đã giát hoàng hôn.
Cơn gió mơn man bờ bụi rậm,
Kể dạo quanh vườn chuyện trồng không.

Ta ngắm gốc cây nứt nở vỏ,
Gốc cây to đến mấy người ôm,
Nghĩ tới bao điều thâm lặng lớn

Trí ta không đủ lực đo lường.

Nên ta phó mặc cho trời đất,
Trời đất vô ngôn lại bất nhân.
Nên ta lẳng lặng đi đi khuất
Trong lẳng quên xanh hút thời gian.

Đêm tối êm ru lời thủ thi.
Bên hè có tiếng đế ca ran.
Vàng trắng ta thấy thời thơ ấu
Mọc lại cho ta thuở xế tàn.

Hình như mọi sự đều như thế.
Kể cả lòng ta cũng thế thôi.
Các việc vô cùng làm miết miết,
Quên tiệt đời ta như nắm mai.

Trăng, bạn hiền xưa giờ tái ngộ.
Ta thức đêm nay chơi với trăng,
Nghĩ tội thương sau này, mãi mãi,
Quanh mồi ta, trăng phải lang thang.

Hề, ta trở lại gian nhà cỏ,
Sống tàn đời kẻ sĩ tàn mùa.
Trên dốc thời gian, hòn đá tuột
Lăn dài kinh động cả hư vô.

Xa nghe đợt gió lên cơn bão,
Nhân loại quay cuồng biến đổi sâu,
Bầy chó năm châu cắn sủa rộ,
Quý ma cười khóc rợn đêm thâu.

Cuộc cờ kỳ lạ không bày tướng,
Ăn sạch quân, trừ tính được thua.
Hỡi ai tráng sĩ mài dao nhọn,
Xin nhớ đời không mỗi sắc vua.

Hề, ta trở lại gian nhà cỏ,
Tử tội mừng ơn lịch sử tha.
Ba vách, ngọn đèn xanh, bóng lẻ,
Ngày qua ngày cho hết đời ta.

Tưởng tượng ta về nơi bản trạch

---

*Đào Tử sắp lìa bỏ nơi nghịch lý,
trở về ời bản trạch. Than ôi, thương thay!*

Đào Tiềm

Tưởng tượng ta về nơi bản trạch,
Gió đưa nhớ rải dọc trần gian.
Trên đồng ngọn cỏ tranh khom mỗi,
Đời nặng cơn bi lụy dịu dàng.

Rồi thôi, im mãi, im vô vọng.
Ta tiếc dài sao đã đến đây.
Lờn rờn bóng lá đong đưa nắng.
Thảm thiết dây leo quấn quít cây.

Tưởng tượng ta về nơi bản trạch,
Ớn dày chôn trả đất bao dung.
Cụm mây trôi rã trong trời lớn
Như giấc chiêm bao thấy giữa chừng.

Con đường đi mỗi mà không tận.
Lượn sóng trên ghềnh nhọn rách tươi.
Ai thở dài chi cho não ruột?
Cơn mưa hư tưởng mơ màng rơi.

Tưởng tượng ta về nơi bản trạch,

Về luôn như một tiếng kêu khơi
Đã buông trong bạt ngàn xanh ngắt...
Biển cử ai rần bãi rã rời.

Chuồn chuồn vui đậu trên nhành lúa
Để lại bay đi lúc kịp buồn.
Điệu hát nào lan man vương vất
Như hơi ẩm mục mặt hồ sương.

Tưởng tượng ta về nơi bản trạch.
Đóa hoa buông cánh khi tàn hương,
Tiếng rụng tuyệt âm rền tịch mịch.
Dòng sông tới biển nức tuôn, tuôn...

Các mùa chuyển động trong trời trống.
Di điều qua sông xẻ luống sâu.
Ly biệt chẳng từ hạt cát ngọc,
Tuần hoàn đến cả giọt sương châu.

Tưởng tượng ta về nơi bản trạch
Là rồi một chuyện kể chưa xong.
Mùa hè cọ xát điên kim loại.
Con quạ kêu ran giữa quăng không.

Tàu chuối xác xơ reo ngắt ngắt,
Nỗi đời bi thiết xé lụa tưa.
Hòn ngói lia bay bay mặt nước

Chìm sâu dĩ vãng đục không dò.

Tưởng tượng ta về nơi bản trạch.
Bãi bùn tro trên thủy triều lui,
Con còng ẩn nhẫn bò quanh quẩn,
Càng nhẹ tên trên cỏi ngậm ngùi.

Ta bằng lòng phận que diêm tắt,
Chỉ giận sao mối lửa cháy sưng.
Thôi nói, bởi còn chi để nói.
Núi xa, chim giục già hoàng hôn.

Tưởng tượng ta về nơi bản trạch,
Áo phơi xanh phơi nhánh đào hồng.
Mùa xuân bay múa bên trời biếc.
Ta búng văng tàn thuốc xuống sông.

Và rồi tất cả sẽ ngoài

S'en aller! S'en aller! Parole de vivant!

Saint John Perse

Ra đi như nước ao lên đặc
May gặp ngày mưa lớn thoát tràn,
Râu tóc rạng ngời, gậy trúc bóng,
Nẻo thơm trần thế, gió hân hoan.

Ra đi như một bình minh lạ
Trên kỷ nguyên chưa kịp hiện hình.
Thi sĩ Bắc, Nam đều chết rập.
Ba trăm năm lịch sử làm thình.

Ra đi như một âm thanh sáng
Xuyên suốt tâm linh, dội cảm sâu.
Hỡi gã du hành, hãy cất tiếng
Bài ca thiên cổ chẳng thành câu.

Tự do, ta thết mừng điên đảo
Cuộc tiệc trăm năm nhục thánh thần
Dưới bóng bao trùm hạt cát tỏa
Đền rêu, miếu cỏ lạnh ma hoang.

Con đường vô định chưa ai tới
Hay tới nơi, thôi chẳng trở về.
Hỡi gã du hành, hãy nói lại

Những điều người thoáng thấy như mê.

Ta mò đoán nghĩa dòng hư tự
Mòn nét trong thiên địa ngập ngừng.
Ta thấy mặt tinh cầu xếp nếp
Như làn nhăn tuổi tác hư không.

Những người thuở trước gương cung cứng,
Cưỡi ngựa điên, hoa kích ngàn cân,
Một trận tan tành ba triệu địch,
Nửa chiều chết đứng hận giai nhân.

Những người thuở trước đi tìm mộng,
Lạc suối mê, hoa giặt ngược dòng,
Theo tiếng kinh quan san biệt dạng,
Buộc sấu, xoắn tóc, thả thuyền rong.

Những người thuở trước say vô hạn,
Mơ thuốc trường sinh lạc xác phàm,
Níu cánh chim bằng qua biển gió.
Cây minh linh tốt mấy ngàn năm.

Những người thuở trước tham chung đỉnh,
Áo mũ xanh xang chốn ngọc môn,
Sơ thất, thương thay thân xuống lính,
Đày ra quan ngoại, chết không chôn.

Những người thuở trước như là mộng,
Diễm tuyệt dung nhan thảo mộc sâu.
Hương phấn bay lừng xa khỏi kiếp,
Tiếng cười xé rách núi sông đau.

Những người thuở trước bây giờ lạc
Trong dã sử nào như bóng mây,
Trong trí nhớ nào như giọng hát.
Hỡi ôi, trời đất lạnh tình thay!

Hỡi ôi, gió nổi lên cùng khắp,
Giục gã du hành rảo bước thôi!
Ta uống giếng hoang, ăn trái lạ,
Tâm hồn mãi mãi mới tỉnh khô.

Nhiều khi ta ngược lên ngơ ngẩn,
Nghe tiếng chim quen bay trớt qua,
Bóng thoáng như bàn tay dịu mát
Lau nhanh hơi mỗi mặt mày ta.

Hoàng hôn xô bóng ta trên cát,
Ta lớn lao và ta cô đơn,
Ngưỡng mộ cây xương rồng gượng gượng,
Thân trần đứng lẻ giữa đồng trơn.

Bình minh như một làn da phồng.
Ta dạo men bờ sóng tuyết mù,

Cảm phục bồi hồi biển nhẵn nài
Bắt đầu mãi mãi lượn thiên thu.

Biểu dương - hãy biểu dương cùng tận
Vinh dự lắm than của kiếp người
Hi hữu một lần trên trái đất
Và rồi tất cả sẽ nguôi ngoai.

7-1972

Bất tận cuộc đời hung hãn đó

Tặng Nguyễn Thị Thụy Vũ

Ôi những rặng cao su thẳng lối ngay hàng
Ngang dọc dặt nhau ùa về vô cực điểm
Như cuộc hẹn hò tư tưởng không tới nơi...
Ôi những rặng cây mang án tử hình treo
Sẽ chẳng còn phun tỏa bao ngày trên mặt đất này - mặt đất bồi
trôi
Dẫu những rặng cây đang bừng tuổi thanh xuân
Tàn lá xanh mun, phát tiết nhựa nguyên nồng.
Ôi những con đường phân định mỗi lô cây,
Những con đường đất máu,
Những con đường, nườm nượp những con đường
Song song nhau, cắt giao nhau, sát nhập nhau
Như những định mệnh tình cờ trên cõi đời này - cõi đời quýnh
quái.
Ôi những con đường sắp sửa bị phế bỏ,
Sắp sửa nở rộng ra, sắp sửa được tráng nhựa.
Thời gian gia tốc thảm thê thay!

Ta đã nhìn thấy nơi cửa rừng bằng sơ đồ thiết kế
Hứa biến khu vực này thành một kiểu mẫu chung cư
Như bản tuyên cáo bi hùng của Tương Lai đồng dục:
Nơi đây loài người sẽ tiến bộ, sẽ đi lên
Theo một cách thức dễ hiểu nhất.

Ta cảm ơn người đời. Cảm ơn trời đất
Còn lưu trữ khoảng cỏ cây này đến tận hôm nay.
Để ngày ngày ta đến dỗ dành những nỗi ưu tư
Dưới nét phác nụ cười thâm mê man của Định Mệnh.
Để ngày ngày ta đến điều trần lạng lẽ trước Vô Cùng
Về một Hữu Hạn tuyệt vời đang phóng dụng.

Chiều. Chiều của đời ta. Chiều của thiên nhiên.
Những hàng cây bốc cháy ngọn.
Chiều tự bao giờ. Chiều già khô chậm lụt.
Mùa hè.
Mùa hè trong ngân tiếng hát thiếu niên xanh,
Hoa nước hồi hả nở bung khỏi nguồn mọi kín.
Mùa hè xô xát reo vang.
Mùa hè nhức rát tiếng cọ mài.
Mùa hè bát ngát biển ve ran.

Ồ, sao tất cả lặng trang?
Ta nghe thấy bước chân ta lặng thầm trên sỏi, lá
Như những âm thanh chuyển động buồn rầu
Của Nhân Thế trên nẻo mòn Vĩnh Cửu
Làm xây xắm loài sinh vật trăm năm.
Ta nghe thấy cả những âm thanh Lịch Sử thịnh nộ
Rây lọc mơ hồ qua màn lưới an bình.
Ôi giấc mê vọng nào toan mở mang Hữu Hạn, thềm chinh phục
Tương Lai.
Những cánh cửa lớn sập tung.

Một thời đại khủng khiếp?
Thế giới làm xàm điếc lác nặng.
Khi ta chỉ ước ao ngắm nhìn toàn cảnh những con đường
Trước khi đi trọn chúng.
Giá ta được lên cao, lên cao
Để ngắm nhìn một lần thấu suốt Định Mệnh ta
Trước ngày biệt nó.

Ôi kiêu hùng chiến mã,
Ôi hăm hở cỏ non,
Giờ đây ngã quy, giờ đây héo xài
Dưới chân tuổi hạc
Cao chát chồng thây xác những đam mê.

Trời nổi gió trên đầu cây. Tạo vật thốt cười.
Trận cười ngất ngất.
Những mảnh rách da trời mục tựa trong tàn lá lăn răn.
Những mặt phẳng cỏ cây thấp hèn âu sầu khiếp đảm
Mất tên trong thiên nhiên chen chúc rườm rà.
Những năm hoa đỏ ối nở bung
Trôi trên rào lá đặc.
Con chim nào hót hải kê van...

Làm sao ta biết được
Niềm vô lượng không gian cuốn hút
Cõi trăm năm tiếp tiếp miệt mài,
Cuộc phiêu lưu tinh thần bi liệt...

Núi lộ trình rồi chẳng phăng ra.

Cầu cho ta khôi phục con người ta, vết lóe của Thiên Thu,

Con số không bao trùm vũ trụ.

(Núi sâu tư quả cảm, biển khóc nức trần ai, gió cười lộng bất cần

Và thảo hoa thông dong trường tại...)

Cầu cho ta khôi phục con người ta, loài sinh vật nhẹ nhàng

Đã gia tăng trọng lượng cho trái đất.

Loài sinh vật loay hoay quên khuấy nỗi kinh hoàng bé mọn

Trong vô tận quang niên và vô tận thời gian.

Ta tưởng tượng ngôi thiên viện âm u ẩn hiện sau lùm bụi xanh
kia

Rồi sẽ được tái thiết sáng trưng những tiện nghi văn minh cần
thiết

Cùng với việc xét lại toàn bộ giáo lý sắc không.

Ta tưởng tượng những ngôi mộ đá lâu đời ma hóa kiếp kia

Rồi sẽ được sắp xếp lại

Trong một nghĩa trang tân thời đã được hình dung.

Chúng ta sẽ gia giáo hóa thiên nhiên.

Chúng ta sẽ đồng loạt hóa Định Mệnh.

Chúng ta sẽ nhậ tu đời sống miên man trong từng phạm vi chi
tiết nhất.

Và chúng ta sẽ không ngừng sửa soạn bản thân cho hợp thời
trang.

Ngay từ bây giờ chúng ta phải hối hả.

Trời vẫn gió. Lông lóc con người ta.

Bất tận nỗi đời hung hãn đó
Ùa trong chân không mở toác mịt mù.
Ô, những vùng lá khô quay đảo. Điều luân vũ sinh ly tử biệt
vàng óng
bạt ngàn trên cõi thế chuyển mùa. Vạn vật chết đi và tái sinh.
Ôi hân lá khô cũng muốn nằm yên bề xác tục
Khi đã hoàn thành sinh kiếp thở cho cây
Chờ ngày tiêu tán.
Nhưng vì điều luân vũ huy hoàng, thảm thiết huy hoàng,
Lý nào lá ngại thí thân bay?
Ta cố gắng làm người. Con người vô ích sáng choang như món
trang
hoàng đeo lên Hư Vô đen ngời bóng lộn.
Ta suy gẫm đau thương về hạnh phúc. Hạnh phúc thực hư như
hoa
đốm nắng hè. Như cơn gió không thể nào lưu trữ. Như
lượn sóng xô lên rồi tan hoang.
Phải chăng ta khổ đọa chung thân vì bại lộ mưu toan vô hạn hóa
ngông liều hạnh phúc biến thiên?
Xin hưởng lấy ngọn gió bạc hà xoa mặt mày ta. Hạnh phúc đó.
Ta suy gẫm đau thương về tình yêu. Tình yêu giả trang mỗi
sầu phiêu bạt của Nhân Thế trăm năm trong bát ngát thời gian.
Tình yêu giả trang tiếng dội nổi cô đơn của bản thân ta - tiếng
dội lừa phỉnh.
Ta bất chấp hạnh phúc và ta hạnh phúc. Hạnh phúc không chờ
trông, không tiếc thương.
Hỡi con chim kia, hãy thảnh thơi khép kín vòng bay diễm tuyệt
đó.

Đêm. Đêm lót trải giường nghỉ ngơi thơm. Đêm hạ thấp chập
chờn cung bậc những xô xao. Đêm, tâm sự ngùi
ngoai. Đêm, thời gian tàn hơi tắt lịm. Đêm cốt tủy đêm.
Đêm xóa bỏ.

Ta nhìn ra chất sáng tinh anh của màu đen tuyệt đối.

Niềm hân hoan - niềm hân hoan không dung - bốc lên từ
nỗi bi ai - nỗi bi ai đành mặc.

Ôi cuộc đời điểm trầm bổng bụi ngùi trong hợp tấu khúc trần
gian

sắt vàng lẫn chạy thênh thang.

Đêm mất xác không gian.

Các vì sao đưa tín hiệu.

Dưới này thế giới mãi lằng xằng.

Cuộc đời trao Hữu Hạn - Thiên Thu ngày càng giảm giá.

Con người ta dần nhẹ thể phong lưu

Giữa chập chùng giông bão cấp thời.

Ôi những rặng cây mang án tử hình treo!

Chim bay biển Bắc

---

*Có một gã du hành muôn nơi muôn năm trở về kể chuyện.
Ý chừng kể để Hư Không nghe.*

Đầu tiên ta đã kể về im lặng
Dưới vòm trời, dưới mái tóc ta...

Ôi lại vẫn triều lao xao cuống quít
Trên khắp cùng bờ bãi nhân gian!
Câu hỏi vạn niên, lời đáp nhất thời,
Chữ nghĩa rối bởi gai góc loạn.
Con đường suy tưởng thật lang thang
Ngày một xa thêm Chân Lý lớn.

(Như bào thai, Chân Lý lớn cư an...)

Bây giờ ta đã già như tuyết,
Già vô âm vọng,
Già thâm u.
Bây giờ ta trẻ như hừng đông,
Trẻ như tiếng reo,
Trẻ bất tử.

Ta ca tụng những điều vô ích nhất
Như tình yêu cuộc đời sợi tóc cỏ.

Ô, con chim nào thức giấc
Giữ bụi bộ lông hôi!
Ô, cánh cửa nào hé mở
Kéo kẹt bản lề khô!

Cầu cho ta thấy một lần - chỉ một lần thôi -
Thâm ý của Thiêng Liêng
Và giới hạn của riêng ta trong vùng thâm ý đó.

Đừng loạn tâm, đừng loạn tâm!
Cuối chặng hành trình quay đảo nhất,
Cả thấy sẽ an nhiên
Trong trật tự hằng hằng của vũ trụ.

A! Loài người thăng tiến được bao xa?

Trời đất phồng lên cơn gió dữ
Thổi trận mưa rơm, Cối Tạm mù.

Ta kể thêm về những biến thiên:
Thời khí, mùa màng, lễ sống chết...
Tiểu tiết làm ta quay mặt quên
Chủ đề bao quát cả Vô Biên

Ngọn cỏ cần chẳng danh phận cỏ?
Gió thuần túy gió vốn vô thanh.

Lẽ nào ta bận tâm ngày tháng
Nói khác đi điều đã quá xưa?
Lẽ nào ta bận tâm ngày tháng
Kiếm hoài công cái có nơi ta?

Thật ra ta có kể gì đâu.
Cuối cùng cũng vẫn là im lặng,
Im lặng trùm phô diễn mọi điều.

*Có một gã du hành muôn nơi muôn năm trở về kể chuyện.
Ý chừng kẻ để Hư Không nghe.*

8-1972

Góa phụ

Con chim nào chết khô trên cửa,
Cửa đóng tự ngàn năm bất âm,
Như đạo bùa thiêng yểm cổ mộ.
Sao người khai giải chưa về thăm?

Em tìm chạy anh ngoài cõi gió
Lửa oan khóc giỡn cười ghê hồn,
Tiếng kêu đá lở long thiên cổ,
Cát loạn muôn trùng xóa dấu chôn.

Em độc thoại lời kinh ánh xanh.
Trăng lu, khuya mỗi, nén nhang tàn.
Chó tru thăm thăm ngày thiên địa.
Mái ngói nghiêng triền trái rụng lặn.

Ngọn đèn hư ảo chong linh vị
Thắp trắng thời gian mái tóc em.
Tim đập đuổi ngoài thân nổi lạnh.
Hồn xa con đóm lạc sâu đêm.

Cỏ cây sống chết há ta thán.
Em khóc hoài chi lẽ diệt sinh?
Thảng như con ngựa già vô dụng
Chủ bỏ ngoài trăng đứng một mình.

Chiều trên phá Tam Giang

Phá Tam Giang ngày rày đã cạn.

Ca Dao

1.

Chiếc trực thăng bay là mặt nước
Như cơn mộng nhanh.
Phá Tam Giang, phá Tam Giang,
Bờ bãi hỗn mang, dòng bát ngát,
Cát hôn mê, nước miệt mài trôi.
Ngó xuống cảm thương người lỡ bước,
Trời nước mông mênh, thân nhỏ nhoi.
Phá Tam Giang, phá Tam Giang.
Nhớ câu ca dao sâu vạn cổ.
Chiều dòn tan, nắng đọng nút ran ran.
Trời thơm nước, thơm cây, thơm xác rạ,
Thơm cả thiết tha đời.
Rào rào trận gió nhám mặt mũi.
Rào rào trận buồn ngây chân tay.

Ta ngó thấy ghe thuyền quần tụ
Từng đoàn như trẻ nhỏ ghê ma.
Ta ngó thấy thùy dương gãy rủ
Từng cây như nổi bất an già.
Ta ngó thấy rào chà cản nước
Từng hàng như nỗ lực lao đao.
Ta ngó thấy nhà cửa trốc nóc

Tùng ngòi như mặt đất đang gào.
Vì sao người tới đây?
Hỡi gã cộng quân sốt rét, đói,
Xích lờn nguyên sinh Bắc, tử Nam.
Vì sao ta tới đây?
Lòng xót xa, thân xác mỗi mòn,
Dưới mắt người làm tên lính ngục.

Ví dầu người bắn rụng ta
Như tiếng hét
Xé hư không bật im,
Chuyện cũng thành vô ích.
Ví dầu người gục
Vì bom đạn bất dung,
Thi thể chẳng ai khâu,
Nào có chi đáng kể.
Nghĩ cho cùng, nghĩ cho cùng,
Ví dầu các việc người làm, các việc ta làm
Có cùng gom góp lại,
Mặt đất này đổi khác được bao nhiêu?
Người há chẳng thấy sao
Phá Tam Giang, phá Tam Giang ngày rày đâu đã cạn?

Ta phá lên cười, ta phá lên cười
Khi tưởng tượng người cùng ta gặp gỡ
Ở cõi âm nào người vốn không tin,
Hỏi nhau chơi thỏa chút tính bông đùa:

Người cùng ta ai thật sự hy sinh
Cho tổ quốc Việt Nam - một tổ quốc...?
Các việc người làm,
Người tưởng chừng ghê gớm lắm.
Các việc ta làm,
Ta xét thấy chẳng ra chi.
Nên người hăng điên, còn ta ảm đạm
Khi cùng làm những việc như nhau.

Ta tự hỏi vì sao,
(Còn người, có bao giờ người tự hỏi?)
Và ta tự trả lời.
(Có bao giờ người tự trả lời?)
Chúng ta khác nào cánh quạt phi cơ
Phải quạt, phải quạt
Chỉ vì nó phải quạt.
Ta thương ta yếu hèn.
Ta thương người khờ khạo.
Nên cả hai cùng cam phận quay cuồng,
Nên cả hai cùng mắc đường Lịch Sử,
Cùng mê sa một con đĩ thập thành.

Chiều trên phá Tam Giang rộn ràng tiếng chiến trận.
Chiều trên phá Tam Giang im lìm âm cảm thông.

2.

Chiều trên phá Tam Giang

Anh sức nhớ em
Nhớ bất tận.

Giờ này thương xá sắp đóng cửa.
Người lao công quét dọn hành lang.
Những tủ kính tối om.
Giờ này thành phố chột bùng lên
Để rồi tắt nghỉ sớm.
(Sài Gòn nói rộng giờ giới nghiêm.
Sài Gòn không còn buổi tối nữa).
Giờ này có thể trời đang nắng.
Em rời thư viện đi rong chơi
Dưới đôi vòm cây ủ yên tĩnh
Viền dòng trời ngọc thạch len trôi.

Nghĩ tới ngày thi tương lai thúc hối,
Căn phòng cao ốc vàng võ ánh đèn,
Quyển sách mở sâu đêm.
Nghĩ tới người mẹ dăm chiêu, đứa em quái quỷ.
Nghĩ tới đủ thứ chuyện tầm thường
Mà cô gái nào cũng nghĩ tới.
Rồi nghĩ tới anh, nghĩ tới anh
Một cách tự nhiên và khốn khổ.
Giờ này có thể trời đang mưa.
Em đi nép hàng hiên sườn mướt,
Nhìn bong bóng nước chạy trên hè
Như những đóa hoa nở gấp rút.

Rồi có thể em vào một quán nước quen
Nơi chúng ta thường hẹn gặp,
Buông tâm trí bập bênh trên những đợt lao xao
Giữa những đám ghề bần quanh quẽ.

Nghĩ tới anh, nghĩ tới anh,
Cơn nghĩ tới không sao cầm giữ nổi
Như dòng lệ nào bất giác rơi tuôn.
Nghĩ tới, nghĩ tới một điều hệ trọng vô cùng
Của chiến tranh mà em không biết rõ.
Nghĩ tới, nghĩ tới một điều hệ trọng vô cùng
Một điều em sợ phải nghĩ tới.
Giờ này thành phố chợt bùng lên.

Chiều trên phá Tam Giang
Anh sức nhớ em
Nhớ bất tận.

Anh yêu em, yêu nuôi tuổi hai mươi
Rực chiếu bao nhiêu giấc mộng đua đòi
Như những mặt trời con thật dễ thương
Sẽ rơi rụng dọc đường lên dốc tuổi,
Mỗi sáng trưa chiều tối đêm khuya.
Anh yêu em, yêu nuôi tuổi hai mươi,
Coi chuyện đó như lần đi tuyệt tích
Trong nước trời lãng đãng nghìn trùng,
Không nghe thấy cả tiếng mình độc thoại.

Anh yêu em, yêu nuôi tuổi hai mươi,
Thấy trong lòng đời nở thật lẻ loi
Một cành mai nhị độ.
Thấy tình yêu như vận hội tàn đời
Để xé mình khỏi ác mộng
Mà người đàn ông mê tưởng suốt thanh xuân.

Ôi tình yêu, bằng chứng huy hoàng của thất bại!

3.

Chiều trên phá Tam Giang,
Mây nhìn con nước xiết
Chảy băng bờ bãi ngổn ngang câm.
Nghĩ tới, nghĩ tới những công trình mây có thể hoàn thành
Mà rồi mây bỏ dỡ.
Nghĩ tới kiếp người đang lỡ độ đường
Trên mịt mù nghi hoặc.
Nghĩ tới thanh xuân mất tích tự đời nào
Còn lưu hậu chua cay hoài vọng.
Nghĩ tới khu vườn ẩn cư cỏ cây khuất lấp,
Căn nhà ma ám chầy ngày gió thổi miên man
Đụt tuổi già bình an vô tích sự
Như lau lách bươm sơm trên mặt sông nhẵn
Cùng cái chết.
Cái chết lâu như nổi héo hon dần
Làm chính mình bực bội.
Gió muôn ngàn năm thổi lẽ tuần hoàn

Cho cỏ cây thay đời đổi kiếp.
Và mây kinh sợ nghe nhắc điều vượt sức bình sinh
Bởi mây không đủ dạn dày trình diễn tới lui cơn thất chí
Như gã hề cuồng mưu sinh giữa chốn đông người
Với từng ấy tấn tuồng bản tiện
Rút ra từ lịch sử u mê.
Gió thổi thêm đi, gió thổi thêm đi
Cho cỏ cây mau chết, mau hồi sinh.
Mây mặc kệ.

Chiều trên phá Tam Giang
Có gã hề cuồng buông tiếng cười lạnh rợn
Khiến bầy ác thú mà lịch sử sanh cầm cũng chột hải hùng
Dớn dác ngó.

Trường Sa hành

---

*Toujours il y eut cette clameur,
toujours il y eut cette fureur...*
Saint John Perse

Trường Sa! Trường Sa! Đảo chuyển choáng!
Thăm thẳm sâu vây trắng bốn bề.
Lính thú mười người lạ sóng nước,
Đêm nằm còn tưởng đảo trôi đi.

Mùa Đông Bắc, gió miên man thổi
Khiến cả lòng ta cũng rách tưa.
Ta hỏi han, hề, Hiu Quạnh lớn
Mà Hiu Quạnh lớn vẫn làm ngơ.

Đảo hoang, vắng cả hồn ma quỷ.
Thảo mộc thời nguyên thủy lạ tên
Mỗi ngày mỗi đắp xanh rờn lạnh
Lên xác thân người mãi đứng yên.

Bốn trăm hải lý nhớ không tới.
Ta khóc cười như tự bạo hành,
Dập giận, vác khòm lưng nhẩn nhục,
Đường thân thế lữ, cố đi nhanh.

Sóng thiên cổ khóc, biển tang chế.
Hữu hạn nào không tủi nhỏ nhoi?

Tiếc ta chẳng được bao nhiêu lệ
Nên tưởng trùng dương khóc trắng trời.

Mùa gió xoay chiều, gió khốc liệt,
Bãi Đông lở mất, bãi Tây bồi.
Đám cây bật gốc chờ tan xác,
Có hỡi ra đời chẳng chọn nơi?

Trong làn nước vịnh xanh lơ mộng,
Những cụm rong óng ả bập bênh
Như những tầng buồn lay động mãi
Dưới hồn ta tịch mịch long lanh.

Mặt trời chiều rã rưng rưng biển.
Vàng khói chim đen thẳng thốt quần,
Kinh động trời đất như cháy đảo.
Ta nghe chừng phảng khắp châu thân.

Ta ngồi bên đống lửa man rợ,
Hong tóc râu, chờ chín miếng mồi,
Nghe cây dừa ngất gió trùng điệp
Suốt kiếp đau dài nổi tả tơi.

Chú em hãy hát, hát thật lớn
Những điệu vui, bất kể điệu nào
Cho ấm bữa cơm chiều viễn xứ,
Cho mái đầu ta chớ cúi sâu.

Ai hét trong lòng ta mỗi lúc
Như người bị bức tử canh khuya,
Xé toang từng mảng đời tê điếng
Mà gửi cùng mây, đổ thảm thê.

Ta nói với từng tinh tú một,
Hằng đêm, tất cả chuyện trong lòng.
Bãi lân tinh thức, âm u sáng.
Ta thấy đầu ta cũng sáng trưng.

Đất liền, ta gọi, nghe ta không?
Đập hoảng Vô Biên, tín hiệu trùng.
Mở, mở giùm ta khoảng cách đặc.
Con chim động giấc gào cô đơn.

Ngày. Ngày trắng chói chang như giữa.
Ánh sáng vang lừng điệu múa điên.
Mái tóc sầu nung từng sợi đỏ
Kêu dòn như tiếng nứt hoa niên.

Ôi lũ cây gầy ven bãi sụp,
Rễ bung còn gượng cuộc tồn sinh,
Gắng tươi cho đến ngày trôi ngã
Hay đến ngày bờ tái tạo xanh.

San hô mọc tua thêm cành nhánh.

Những nỗi niềm kia cũng mãi khai.
Thời gian kết đá mốc u tịch,
Ta lấy làm bia tưởng niệm Người.

3-1974

Vườn hạ

Nhớ Cao Hồng Hạnh

Mai kia một nọ, anh về chơi
Vườn ủ đêm dư, nắng mật ngời.
Thơ ấu, dậy đi, mừng dụi mắt,
Cùng anh chạy nhảy tiếp thời vui.

Ăn trái chín cây mùa hạ trước,
Thấy nhành ớt động bóng chim quen,
Hỏi em, em lấy chồng xa xứ,
Hỏi bạn, bạn lìa quê bất tin.

Thời gian đứt quãng dài vô định
Như sợi dây điều băng mất tăm.
Lòng anh thẳng thốt, sông chao sóng,
Kỷ niệm buông tay rú ngất chìm.

Ai ngắt giùm anh cây cỏ sứt,
Làm đôi gà đá, đá ăn cười.
Mùa hè đi khuất kêu không lại.
Bãi mía điều tàn gốc cháy thui.

Trời cao mỗi mắt, chòm mây bạc,
Thăm thẳm trưa, thời gian chết xanh.
Ngoài quãng chói chang hư ảo múa,
Dường như ai gọi ấu danh anh.

Hàng cây đứng bóng ôm tròn gốc.
Đất ẩm vương hương, cỏ trở màu.
Ai cúi soi mương rong khóa mặt,
Thấy hồn mùa cũ đọng xanh xao.

Còn đợi cây mưa lớn bất thần,
Ấu thơ, mừng nhá, chạy la rân,
Đá bong bóng nước, con vui vỡ.
Mưa tạnh, ngồi nghe tuổi hạ tàn.

Ve kêu như biển lằng lằng dậy
Xô giạt hồn anh mộng chập chờn
Ngủ chín giấc chiều trên xác lá,
Tàn măng âu yếm đắp thân đơn.

Mênh mang lưu thủy trường trăng lạnh.
Con chó tung tăng giỡn bóng mình.
Mương nước rì rào sao sáng thở.
Đài hoa sương nạm hạt lân tinh.

Đây rồi, chú đế giang hồ ấy
Vẫn hát say sưa dưới cỏ buồn,
Nghe tiếng chân người, chợt nín lặng...
Cô tịch bưng ồm như máu tuôn.

Thấp thoáng ánh đèn rây lưới lá.

Đàn ai lên cổ khúc hoài lang.
Tình ơi, ta hát thầm theo nhạc,
Lời nhớ, lời quên, dạ xốn xang.

Đêm lịm chầy khuya, trăng nhợt sương.
Liều đi đâu tóc xõa canh trường?
Con chim lạc bạn kêu trời rộng,
Hồn chết trôi miền dạ lý hương.

Nằm đây phủ sáng hăng hà sao,
Nghe thủy triều lui bậc bậc sâu,
Nghe tiếng mõ chùa khô khốc khóc
U minh ngày tháng, bóng lao đao.

Cát bụi đã đành thân tấm mẫn
Thì danh với phận kẻ mà chi.
Cảm thương con cá thia thia bại
Có sót huy hoàng cũng xếp vi.

Cọc xu thấy hết ra ngoài mức.
Đồng cái thua buồn cũng liệng sông.
Tím hận một đời tay cứng vụng,
Chơi cầu âu cả cái tâm nông.

Em có tìm không mùa hạ trước?
Chiếc vành xưa đánh lạc về đâu?
Đám tranh thuở ấy cao là vậy,

Vành lặc, chân không, ngại bước vào...

Cây cối càng sừng vết chặt lồi.

Chờ nhau cho đáng kiếp chờ thôi.

Tuổi già gom lại bao thương tưởng

Như cuối vườn chiều mót củ rơi.

Em nhỏ, làm chi chim biển Bắc

Em nhỏ, làm chi chim biển Bắc
Để anh lắm mãi bãi Đông mù...
Của thân phù dựng trường sơn sóng,
Mỗi ngọn xô chìm một ước mơ.

Ôi những con đường đến từ đâu
Một lần gặp gỡ ngã tư nào,
Rồi trong vô hạn chia lìa miết,
Có cuốn theo mình bụi của nhau?

Biệt xứ ra đi, trời bắt tội,
Dài tơ tưởng rụng tóc mai xanh,
Trôi mòn vóc đá, tào khê thức
Nhướng mỗi ngàn sao đáy lặng thinh.

Còn anh hệ lụy chẳng trăm rề,
Cam phận cây rừng tối đâm rêu,
Nấm tửa tầng tầng thân mục tới
Như mùa hoa trời tuổi già xiêu.

Em đây làm chi cửa nảo nề,
Bản lề khô kéo kẹt hôn mê.
Nhện giăng tơ mốc nhà hoang lạnh.
Tiếng gọi rền vang gỗ đá ê.

Dựng dậy hồn oan dĩ vãng nào,
Con chim thần thoại mắt khoen sâu,
Giật mình như đã ngàn năm ngủ,
Giữ bụi lông, cất khản tiếng gào.

Có nhớ không em rừng bóng lạnh,
Gốc cây ngồi giọt nắng sao thưa.
Gió ru mê mệt trưa tàn tạ.
Hạnh phúc đùa xa tiếng thực hư.

Khép mắt cho hồn bay điệu vợi
Mà yêu đến khóc, đến u mê.
Để khi mở mắt, ta nhìn thấy
Cả cuộc đời ta có đáng chi.

Cây rách sâu thân chất giọt lòng.
Nghịch hờn trả nghĩa đất bao dung.
Mùa hè cháy rực cơn cuồng nộ.
Ồ, máu thơm còn ứa chẳng ngưng.

Đôi lộng đưa nhau xuống cuối ngày,
Thấy âu sầu hiện mỗi thân cây.
Cỏ cao quán quí chân chùn bước,
Ghim xót xa đầy vạt áo bay.

Làm sao đi hết những con đường?

Gió với cây cùng khóc hợp tan.
Mỗi đóa hoa trên đồng chói lọi
Cũng xui phù thế ngậm ngùi thân.

Cầu hôn hoan chết như mưa lũ,
Nước kéo nhau đi trẩy khắp miền,
Còn vọng hăng hà sa số kiếp
Lai sinh trời đất cũ chưa quên.

4-1974

Mùa hạn

Ở đây, địa ngục chín tầng sâu,
Cả giống nòi căm lạng gục đầu,
Cắn chết hàm răng, ứa máu mắt,
Chung xiềng nhưng chẳng dám nhìn nhau.

Bước tới, chân không đè đá sắc,
Vai trần chín rạn gánh oan khiên,
Nước khe, cơm độn, thân tàn rạc,
Sống chẳng khôn, cầu được thác thiêng.

Xứ khổ, thêm chi mùa thảm khốc.
Than ôi, trời đã bỏ rơi dân!
Nắng kim khí chảy, đá rạn nứt,
Gió táp, rừng khô rụi, cát tràn.

Sông hồ nẻ đáy, giếng vô vọng.
Muông thú điên lâm lũ bỏ đàn.
Dân làng lũ lượt kéo lên rú
Lùng sục đào khoai củ đã khan.

Côn trùng kiệt sức lìa hang ổ
Lên chết thiêu trên mặt đất hừng.
Ác diệu ngày đêm gào xáo xác.
Cơ hồ cả thế giới lâm chung.

Cây đa râu tóc già thiên cổ
Trụi lá, trơ cành, xương nám đen
Khiến lũ ma hoang hăng ả nấu
Bỏ đi nhường chỗ cho chim kên.

Cái chết tru rân giờ nguyệt tận...
Máu bung từ mỗi lỗ chân lông,
Mọi người nghe chính mình kêu rú...
Liệu sáng mai còn ai nữa không?

Đám chủ mới, y trang xúng xính,
Súng nghênh ngang, tiếng hét phàm phu,
Xua trăm họ sá chi thân mạng
Lăn địa cầu ra khỏi lối xưa.

Như tên phù thủy già điên loạn,
Lịch sử lên cơn dữ bất thường,
Treo ngược con đen trên lửa đỏ,
Quật mồ thánh đế phi tang xương.

Có gã hề cuồng ra giữa chợ,
Hát ngao những đoạn sấm truyền xưa.
Bao giờ trời nổi cơn nồm lớn,
Minh chúa giông thuyền ra cố đô.

Người mẹ trẻ buồn đôi mắt trũng,

Thân gầy nhóm, tóc cháy, da cần...
Địu con, một dùm thịt nhăn nhúm,
Ra ruộng khô tìm mót cái ăn.

Làng mạc giờ đây đã trống trơn...
Con dê, con chó cũng không còn.
Người đi bỏ xác nơi bờ bụi.
Miếu sập, thần hoàng rũ héo hon.

Ta khóc lẻ loi, cười một mình,
Thu hình ả nấu dưới tâm linh,
Mắt chong kinh hải đêm hư sử,
Thân lửa lò đau cháy khổ hình.

Gỗ lấy đầu mình như gỗ cửa
Liên hồi kêu cứu giữa đêm khuya.
Đầu ta như chiếc đầu lâu cổ,
Tiếng rỗng không khô khóc nào nề.

Ta thương vô kể mầm cây lụi,
Con suối trinh nguyên chết cạn lòng,
Thương bậc hiền nhân về động đá
Quyên sinh. Từ đó, hạc bay không...

Còn ở đâu miền xanh bóng cây
Để ta đến đó ngồi trưa nay.
Dường như hơi mát trong vòm lá

Có chất men làm ta thoảng say.

Còn ở đâu làn nước giếng khơi
Để ta đến uống một hơi dài,
Thỏa cơn khát nhớ như điên dại...
Nước giếng quê nhà mát ngọt thay!

Ở đâu còn ngọn suối thần tiên
Đã chảy đi từ tuổi dịu hiền,
Dàn khúc trường ca xanh bất tận
Còn nghe vang vọng cuối trời quên.

Ở đâu còn bóng chim huyền diệu
Hót gọi tiền thân ta tái sinh,
Hót gọi vô vàn mơ ước cũ
Bay lên trời lớn, độ mộng mênh.

Ở đâu còn cụm mây hư ảo
Bay tự ngàn năm trắng cổ thi.
Tưởng tượng ta gom vào hiện kiếp
Trọn luân hồi ấy, một lần đi.

Ở đâu còn trận gió thênh thang
Thổi mới trần gian mùa rộn ràng.
Tiếng biển lời rừng nao nức giục
Ta về cho kịp độ xuân sang.

Mùa hè, em bới tóc lên cao,
Môi ửng son và má chớm đào,
Ngày nghỉ về vườn thăm họ ngoại,
Lòng như con sáo trong ca dao.

Trời cảm thạch ngời, bông mía trắng.
Ngoài đồng dậy tiếng trẻ thơ reo.
Con chuồn chuồn đó thông dong quá,
Mùa hết, còn bay dỗi dỗi theo...

Em mặc bà ba ra bến nước,
Đưa tay khỏa nhẹ nhớ thương nào.
Đến nay, lòng ấy còn xao gợn...
Mùa trái cây nào hái tặng nhau.

Đỏ mắt đăm đăm, ngày lại ngày...
Bao giờ mây sẽ chuyển về đây?
Bao giờ trời sẽ mưa như xối
Hạnh phúc chan hòa lên cỏ cây?

Bao giờ, cho đến bao giờ nữa,
Em gánh vui về họp chợ đông,
Lòng ngát như hoa còn kịp buổi,
Áo chưa người giữ để xin bông?

Mưa ôm choàng đất khóc thương mong.
Mưa báo tin vui chạy sáng đồng.

Mưa đuôi bắt gào reo hơn hở.
Mưa mừng thấy hội nước trăm sông.

Ông lão mù lò ra trước hiên,
Nghe mưa cũng ngược mắt nhìn lên.
Má nhả bóng sáng hai hàng lệ...
Ông hiểu ra rồi lẽ biến thiên.

Ta nghe cánh cửa lâu đời sập,
Những xích xiềng han rỉ đứt tung,
Sấm động một trời u uất vỡ,
Muôn nghìn năm thế giới còn rung.

Tất cả rồi đây sẽ đổi thay.
Đổi thay từ quặng mỏ, mầm cây,
Đổi thay cả mặt người tắm tối,
Những bớt chàm xưa được xóa trôi.

Ta nhật từng trang sách rách toang
Đứa ngu đã xé vút ra đường.
Ta gom từng hạt cây luân lạc,
Mong mỗi gầy lên một địa đàn.

Đi nào, chú bé của ta ơi,
Đem tấm lòng trang trải với đời,
Yêu cả con sâu cùng cái kiến,
Thả hồn vào cỏ lá bung phơi.

Bao giờ ta trở về dương thế,
Sống đáng vinh danh lại kiếp người,
Để thấy đường đi muôn lối rộng
Dập dìu những chèo áo reo vui?

Quê ta đâu cũng là sông nước,
Phơi phới triều lên bát ngát bờ,
Cuốn tiếng đàn khuya trên bến bắc
Trải tình về lại lạch nguồn xưa.

Biển khơi mở cửa như đêm tối,
Cung hiến bao nhiêu mộng dị thường,
Cho thấy cuộc đời sinh động mãi,
Lòng người rộng ngợp mấy không gian.

Đêm ta để cửa chong đèn đợi.
Người khách xa nào sẽ đến đây?
Ta đợi vì nghe ngoài ngõ trúc,
Có con chim khách kêu chiều nay.

Đêm bạc hà thơm nghe cổ tích,
Muôn sao trẻ nhỏ đùa rì rào.
Trong vườn, cây cỏ dường linh hiển
Đã hiện thành người đi dưới sao.

Dỗ cho ta giấc ngủ bình yên,

Đêm tựa bàn tay rất đôi hiền
Kéo tấm chăn thêu màu sắc sỡ
Đắp lên ta tuổi cũ hồn nhiên.

Nhà ta biết có còn nguyên vẹn?
Tái hợp nào không nhuộm ngậm ngùi?
Người chết cũng xin tề tựu đủ,
Tình dù u hiễn chẳng đang nguôi.

Nhóm lên bếp lửa đêm trừ tịch,
Hát với nhau vài điệu hát vui,
Nâng chén uống mừng ta sống sót...
Chợt nghe nông lệ tự đâu rơi.

Hy vọng lên từ đất dịu hòa.
Con chim bay kiếm lại trời xa.
Em về vườn cũ thăm cây trái,
Gặp tuổi lưng chừng khóc giữa hoa.

Lòng ta nay vẫn lòng ta trước,
Vẫn chảy về con nước thuở nào.
Sợi tóc mai kia dù có rụng,
Ba sinh còn để nhớ cho nhau.

Đất trời không có chi còn mất.
Ta bước ra thân đón tuổi già.
Trước mắt, ta còn trăm thứ việc:

Sửa nhà, chăm sóc lại vườn hoa...

Những ai hôm trước từng gây tội,
Hãy lắng tâm tha lấy lỗi mình.
Tự tại, thời gian chôn chính nó.
Đời lên lại mãi tựa bình minh.

Sẽ lo chẳng những cho người sống,
Lo cả cho người khuất mặt kia.
Quen lạ bạn thù chung giấc ngủ,
Chung lời thương tiếc khóc trên bia.

Con ta giờ đã làm cha mẹ,
Lớp lớp truyền lưu máu một dòng,
Không cạn nguồn tình thiên bẩm ấy.
Đời đời nhân loại sống như sông.

Nghe này ba tiếng gõ sân khấu.
Màn mở, người tham dự đứng lên...
Thế giới, hãy còn thơ trẻ nhé,
Bắt đầu câu chuyện lớn thần tiên.

Nghệ Tĩnh, 1979

Tàu đêm

Tàu đi. Lúc đó, đêm vừa mới.
Lúc đó, sao trời đã ngủ mê.
Tàu rú. Sao ơi, hãy thức dậy,
Long lanh muôn mắt tiễn tàu đi.

Thức dậy, những ai còn sống đó,
Nhìn ra nhớ lấy phút giây này.
Tàu đi như một cơn giông lửa
Cuồn cuộn sao từ ống khói bay.

Cảnh vật mơ hồ trong bóng đêm
Dàn ra một ảo tượng im lìm.
Ủ ê những ngọn đèn thừa thớt,
Sáng ít làm đêm tối tối thêm.

Bến cảng, nhà kho, những dạng cây...
Chưa quen mà đã già từ ngay.
Dầu sao cũng một lần tan hợp,
Chớ tiếc nhau vài cái vẫy tay.

Toa nệm lúc nhúc hồn oan khóc,
Đèn bão mờ soi chẳng rõ ai.
Ta gọi rụng rời ta thất lạc.
Ta còn chẳng đủ nửa ta đây.

Người bạn đường kia chắc chẳng ngủ.
Thành tàu sao chẳng vỗ mà ca?
Mai này xô giạt về đâu nữa?
Đất lạ ơi, đừng hắt hủi ta!

Đất lạ, người ta sống thế nào?
Trong lòng có sáng những trăng sao,
Có buồn bã lúc mùa trần trở,
Có xót thương người qua biển dâu?

Tàu đi như một cơn điên đảo,
Sắt thép kinh hoàng va đập nhau.
Ta tưởng chừng nghe thời đại động
Xô đi âm ỉ một cơn đau.

Ngồi đây giữa những phân cùng bụi
Trong chuyển dời xung sát bạo tàn,
Ta trở thành than, thành súc vật.
Tiếng người e cũng đã quên ngang.

Ta nghe rêm nhói thân tàn rạc,
Các thối xương lìa đụng chỏi nhau.
Nghe cả hồn ta bị cán nghiền
Trên đường lịch sử sắt tuôn mau.

Dường như ta chợt khóc đau đớn.

Lệ nóng cường toan cháy ruột gan.
Lệ chảy không ra ngoài khóe mắt.
Nghẹn ngào đến cả tiếng than van.

Giá ta có được một hơi thuốc,
Dầu chỉ là hơi thuốc mốc thối.
Để phả cho hồn ấm tỉnh lại,
Để nghe còn sự sống trên môi.

Ta nhớ dăm ba hình ảnh cũ,
Lờ mờ như nhớ lại tiền thân.
Đời ta khi trước vui vầy thế
Bỗng thảm thương nghìn nỗi ngói tan.

Đem thân làm gã tù lưu xứ,
Xí xóa đời ta với đất trời,
Ngàn dặm lìa tan tình cố cựu,
Bàng hoàng thân thế cụm mây trôi.

Đã mấy năm nay quần quai đói,
Thèm ăn như đứa trẻ con nghèo.
Mẹ ơi, con nhớ thời thơ dại,
Nhớ miếng ăn mà mẹ chắt chiu.

Liệu còn một bữa cơm đầm ấm
Bên ánh đèn đoàn tụ vợ con,
Chia xẻ chút tình cay mặn cũ,

Miếng không ngon cũng lấy làm ngon.

Tàu đi khoan xoáy sâu đêm thép,
Tiếng nghiêng ghê người, thác lửa sa.
Lịch sử đường như rất vội vã.
Tàu không đỗ lại các ga qua.

Ô, những nhà ga rất cổ xưa,
Đường như ta đã thấy bao giờ.
Đến nay, người giữ ga còn đứng,
Đèn bão đong đưa chút sáng mờ.

Tàu qua những ruộng đồng châu thổ.
Hiu hắt làng xa mấy chấm đèn.
Đêm ở nơi đây buồn lặng lặng.
Cái buồn trải nặng mặt bằng đen.

Hỡi cô con gái trắng mười bốn,
Đêm có nằm mơ những hội xuân,
Đời có chẳng lần cam đối mẹ,
Nhớ thương nào giấu thắm vành khăn?

Có lúc tàu qua những chiếc cầu
Sầm sầm những nhịp động đều nhau.
Dưới kia con nước còn thao thức
Bát ngát dềnh lên bãi sậy sâu.

Có lúc tàu qua những thị trấn
Mà đêm đã gói lại im lìm.
Tàu qua, âu cũng là thông lệ,
Nên chẳng ai buồn hé cửa xem.

Ôi những nỗi sầu vô dạng ấy
Gọi ta về với những đêm vui...
Ở đâu đèn sáng như châu ngọc,
Đường phố người chen chúc nói cười.

Ở đâu mộng ảo vườn sao tụ,
Yến tiệc bày trong những khóm cây.
Ta rót mừng em ly rượu đỏ...
Mà thôi, chớ nhớ nữa, lòng ơi.

Mà thôi, hãy nuốt lệ còn nghẹn,
Tỉnh thức, lòng ơi, nhìn tận tường
Thời đại đang đi từng mảng lớn,
Rào rào những cụm khói miên man.

Người bạn đường kia chắc vẫn thức,
Mong tàu đi đến chỗ đêm tan,
Có nghe lịch sử mài thê thiết
Cho sáng lên đời đã rĩ han.

Tàu ơi, hãy kéo còi liên tục
Cho tiếng rền vang dậy địa cầu,

Lay động những tầng mê sảng tối...
Loài người, hãy thức, thức cùng nhau.

1980

Ta về

---

*Tiếng biển lời rừng nao nước giục
Ta về cho kịp độ xuân sang.*

Ta về - một bóng trên đường lớn.
Thơ chẳng ai đề vạt áo phai...
Sao vẫn nghe đau mềm phế phủ?
Mười năm, đá cũng ngậm ngùi thay.

Vĩnh biệt ta-mười-năm chết dấp
Chốn rừng thiêng ỉm tiếng nghìn thu.
Mười năm, mặt xạm soi khe nước,
Ta hóa thân thành vượn cổ sơ.

Ta về qua những truông cùng phá,
Nếp trán nhăn đùa ngọn gió may.
Ta ngẩn ngơ trông trời đất cũ,
Nghe tàn cát bụi tháng năm bay.

Chỉ có thế. Trời câm đất nín.
Đời im lìm đóng vầng xanh xao.
Mười năm, thế giới già trông thấy.
Đất bạc màu đi, đất bạc màu...

Ta về như bóng chim qua trẽ
Cho vội vàng thêm gió cuối mùa.

Ai đứng trông vời mây nước đó,
Ngàn năm râu tóc bạc phơ phơ.

Một đời được mấy điều mong ước?
Núi lở sông bồi đã lắm khi...
Lịch sử ngời đi nhiều tiếng động,
Mười năm, cổ lục đã ai ghi?

Ta về cúi mái đầu sương điểm,
Nghe nặng từ tâm lượng đất trời.
Cám ơn hoa đã vì ta nở.
Thế giới vui từ mỗi lẻ loi.

Tưởng tượng nhà nhà đang mở cửa,
Làng ta, ngựa đá đã qua sông,
Người đi như cá theo con nước,
Trống ngũ liên nồn nả gióng mừng.

Ta về như lá rơi về cõi.
Bếp lửa nhân quần ấm tối nay.
Chút rượu hồng đây, xin rưới xuống,
Giải oan cho cuộc biển dâu này.

Ta khóc tạ ơn đời máu chảy
Ruột mềm như đá dưới chân ta.
Mười năm chớp bể mưa nguồn đó,
Người thức nghe buồn tận cõi xa.

Ta về như hạt sương trên cỏ
Kết tụ sâu nhân thế chuyển dời.
Bé bỏng cũng thì sinh, dị, diệt.
Tội tình chi lắm nữa, người ơi!

Quán dốc hơi thu lửa nỗi nhớ.
Mười năm, người tỏ mặt nhau đây.
Nước non ngàn dặm, bèo mây hỡi,
Đành uống lưng thoi bát nước mời.

Ta về như sợi tơ trời trắng
Chấp chới trôi buồn với nắng hanh.
Ai gọi ai đi ngoài quăng vắng?
Phải, ôi vàng đá nhẩn quan san?

Lời thề truyền kiếp còn mang nặng
Nên mắc tình đời cỏi chẳng ra.
Ta nhớ người xa ngoài nỗi nhớ.
Mười năm, ta vẫn cứ là ta.

Ta về như tứ thơ tiêu tán
Trong cõi hoang đường trắng lãng quên.
Nhà cũ, mừng còn nguyên mái, vách.
Nhện giăng, khói ám, mối xông nền.

Mọi thứ không còn ngăn nắp cũ.

Nhà thương khó quá, sống thờ ơ.
Giậu nghiêng, cống đổ, thêm um cỏ.
Khách cũ không còn, khách mới thưa...

Ta về khai giải bùa thiêng yểm.
Thức dậy đi nào, gõ đá ơi!
Hãy kể lại mười năm mộng dữ.
Một lần kể lại để rồi thôi.

Chiều nay, ta sẽ đi thơ thần,
Thăm hỏi từng cây những nỗi nhà.
Hoa bưởi, hoa tầm xuân có nở?
Mười năm, cây có nhớ người xa?

Ta về như đứa con phung phá
Khánh kiệt đời trong cuộc biển dâu.
Mười năm, con đã già như vậy.
Huống mẹ cha, đèn sắp cạn dầu...

Con gẫm lại đời con thất bát,
Hứa trăm điều, một chẳng làm nên.
Đời qua, lớp lớp tàn hư huyền.
Hạt lệ sương thâm khóc biến thiên.

Ta về như tiếng kêu đồng vọng.
Rau mác lên bờ đã trở bông.
Cho dầu ngàn năm, em vẫn đứng

Chờ anh như biển vẫn chờ sông.

Ta gọi thời gian sau cánh cửa.
Nỗi mừng ràn rụa mắt ai sâu.
Ta nghe như máu ân tình chảy
Từ kiếp xưa nào tưởng lạc nhau.

Ta về đâu phải đi chân đất
Khắp thế gian này để gặp em.
Đau khổ riêng gì nơi gió cát...
Hè nhà, bụi chuối thức thâu đêm.

Cây bưởi xưa còn nhớ trắng hoa.
Đêm chưa khuya lắm, hỡi trăng tà!
Tình xưa như tuổi già không ngủ,
Bước chạp khua từng nỗi xót xa.

Ta về như giấc mơ thần bí
Tuổi nhỏ đi tìm những tối vui.
Trăng sáng lưu hồn ta vết phỏng.
Trọn đời, nỗi nhớ sáng không nguôi.

Bé ơn, này những vui buồn cũ,
Hãy sống, đương đầu với lãng quên.
Con đế vẫn là con đế ấy,
Hát rong bờ cỏ, giọng thân quen.

Ta về như nước tào khô chảy.
Tinh dầu mười năm luống nhạt mờ.
Thân thích những ai giờ đã khuất?
Cõi đời nghe trống trải hơn xưa.

Người chết đưa ta cùng xuống mộ.
Đêm buồn, ai nữa đứng bờ ao?
Khóc người, ta khóc ta rơi rụng.
Tuổi hạc, ôi ngày một một hao.

Ta về như bóng ma hồn tử
Lục lại thời gian, kiếm chính mình.
Ta nhạt mà thương từng phế liệu
Như từng hài cốt sắp vô danh.

Ngồi đây, nền cũ nhà hương hỏa,
Đọc lại bài thơ buổi thiếu thời.
Ai đó trong hồn ta thốn thức?
Vàng trắng còn tiếc cuộc rong chơi.

Ta về như hạc vàng thương nhớ
Một thuở trần gian bay lướt qua.
Ta tiếc đời ta sao hữu hạn,
Đành không trải hết được lòng ta.

Thao thức

Những tàn đuốc vờn bay quyến quít
Rồi cũng lắng chìm,
Cũng tắt nguội.
Người đi qua chừng đã đi xa.
Ôi nẻo mơ hồ, tiếng đuổi kiệt...
Chó ngủ lại.
Những chân trời thư đuổi nguôi ngoai.
Gió lờn rờn mê mỗi ru hời
Trăng có quả bấy lâu dầu dãi.
Sâu biếc rọi không gian.
Muôn trùng cát dải trôi nhẵn nhịu
Đùa lãng quên biên biệt tiếc thương
Như xiêm áo thời gian rũ bỏ...

Ai là ai đau đáu chờ ai?
Trời đất nhớ hoa hồn huyễn mộng
Ngui ngút khuya thiên cổ dậm mù...
Vô vọng hình hài không nhắc nổi,
Tiếng kêu cứng nghẽn cổ u tình,
Thao thức nghìn đời con mắt đỏ,
Gã nhân sư,
Hồn ngất tạnh,
Mơ âm u,
Thân kiếp nặng nề.

Người xa không trở lại.

Người xa không trở lại.

Bao giờ.

Quán vắng vẻ

Đi đến đó, dường như ta có hẹn.

Hẹn cùng ai, không nhớ rõ là ai.

Đi đến đó, lòng khô như trái rỗng

Khua rụng rời nỗi đói khát trần ai.

Chiều nay trời nắng gắt...

Chiều nay trời mưa dầm...

Quán vắng vẻ, không ai người đến gặp,

Ngon đèn như nỗi đợi thiên thu.

Lỗi tự mình, lỗi tự mình thôi

Đã chẳng nhớ ra ngày tháng hẹn.

Tội cho người, tội bầy cho người

Cũng đến đây chờ chẳng gặp ai.

Việc đời lắm lần vậy,

Hỏi mấy chẳng hơn gì.

Thôi thì hãy cố nán

Cho đáng một lần đi.

Chiều nay trời nắng gắt...

Chiều nay trời mưa dầm...

Quán vắng vẻ, ngọn đèn như nổi đợ
Thiên thu.

Đi về

Khuya rồi, nước đã đầy trăng,
Đi về suốt bãi sông Hằng, gặp ai?
Lạnh trời, đâu lửa hơ tay?
Đêm còn, cứ bãi sông này lại đi.
Thấy gì chẳng, chẳng thấy gì,
Nước rào, trăng rạt, ta thì mỗi mê...
Chầy khuya, nước ủ trăng ê,
Uổng công, bãi ấy đi về một ta...
Mãi rồi trời cũng sáng ra,
Phân trăng trăng lặn, phân ta ta về.
Vẫn sông, vẫn bãi bốn bề,
Sang đêm, ai nữa đi về, gặp ai?

Kẻ vong tình

Chôn lấp chính mình như giếng lạn,
Bỏ ra đi làm kẻ khác nào,
Đồng đất lạ,
Sống chết không màng,
Trăm năm làn gió thổi.

Lánh mặt những thâm tình,
Cài lại thời gian im ỉm ngủ
Một cái hẹn vô chừng,
Máu xương khắc khoải.
Rừng khuya, hè tận, tiếng chim kêu.

Thử tiếp tới lâm than sắp ngủ,
Thêm một lần mộng muội xem sao.
Nghe sóng chên chao biết có biển,
Nghe hồn chên chao biết còn mình.
Ôi đêm tối lên, xòe tay cũng chẳng thấy.

Hạ tàn

Biển ve lặng. Cây sừng sờ một lúc.
Mắt người sâu với vời ẩm hơi chiều.
Thời tiết chuyển, chuồn chuồn bay xuống thấp.
Lửa hiu hiu. Gió cố sự tràn buồn.
Ô, có tiếng cành khô nào gãy đổ.

Quyển sách gấp dù rằng chưa đọc trọn.
Người ra đi đã tắt ngọn đèn bàn,
Giao quên lãng một chiếc chìa khóa cũ
Để sau này ai đó đến đây thăm,
Giở quyển sách đủ thời gian đọc trọn.

Không muốn vậy nhưng việc đời phải vậy.
Vòng ngừng quay. Kẽng khụng một mùa chơi.
Ta xé rút cái hôn còn năm tuổi
Rời rời tay như thế gửi mình theo,
Hồn ráo hoảnh muôn nghìn con mắt tượng.

Trả em về sau cánh cửa bình yên.
Thiên thu ngủ giấc vui không muốn dậy.
Tự tay anh khép kín cõi mơ nào
Còn lọt vọng đòi cơn tiếng tức tuổi
Như chùm hơi bụi vỡ mặt đầm xanh.

Anh hối tiếc nghìn đời như nước rỏ,
Từng giọt đau, mỗi giọt một đau hơn...
Lòng kiêu hãnh mòn đi như đá tảng
Con chim nào đậu khóc suốt ba sinh
Như thọ phạt lỗi vong tình khổ đọa.

Đã hết đâu. Còn đứa bé hoang đường
Mong trở lại một trưa nào tĩnh lặng,
Đứng nơi sân, ném lên cửa phòng em
Hòn sỏi nhỏ của một lần định ước,
Khoát gọi em bỏ ngủ, lên nhà đi

Rong cuối bãi đầu nguồn một kiếp mộng.

Người ở lại

Tháo giải cho nhau lời hứa cũ,
Đau như cần lấy lưỡi mình.
Em ở lại, thôi thì em ở lại
Như thân cừ cắm giữa lạch đời trôi.

Bỏ lỗi cho anh, bỏ lỗi cho đời,
Nhớ chuyện trước, coi như từng măn nguyện,
Thương nhau hơn,
Sau trước vẫn là thương.

Đóa hoa quá thời ra rác rưởi.
Rán lên em,
Tin mưa nắng phơi pha từng nỗi nhớ
Chẳng nhìn ra như tượng gầy đầu, tay...

Ôi ngay lúc tưởng chừng quen được mặt đời,
Trớ trêu chưa, đời đã đổi thay.
Ta tập mới ngày ngày cung cách sống,
Tạm tạm thôi như áo mượn trông qua.

Thành phố chòng chênh, chen chúc ngược xuôi,
Đèn đỏ đèn xanh, ngã năm ngã bảy...
Biết tin ai?
Thương em đi ngõ ngang xe cộ.

Đạp lên dốc cầu cao
Ngày mấy bận,
Tủi phận mình.
Con rạch đen nồng như máu chết.

Rất ít khi em ngẩng nhìn trời.
Có phải người buồn hay ngó xuống?
Ôi lẽ nào chung thủy với mình
Chỉ có bóng mình sao?

Chiều tan sở, thẳng về nhà.
Vì chẳng biết đi đâu...
Đời còn chỗ nào vui?
Chân bước không qua ngưỡng ngần ngại.

Những bữa cơm một mình ăn quấy quá,
Thiếp lạng tiêm sinh.
Tập lịch lâu ngày không gỡ tới
Thờ ơ giữ đủ cả âu sầu.

Thôi, em tiếc thêm chi cái sợi dây dài
Để đến nỗi ngồi hoài bên giếng cạn?
Hãy đứng lên, thử dời đổi tủ, bàn.
Đừng ngó miết một nỗi buồn bất biến.

Những đêm tối thời gian nhích uể oải

Trên vòng tròn vô tận chán chương kia,
Đo đạc âm thầm
Bãi hạn kinh hoàng cơn mất ngủ.

Những giữa khuya đứt giấc chiêm bao,
Nằm nghe tóc rụng.
Chiếu chắn bức bối tuổi lưng chừng.
Những toan dậy đi ra ngoài phố lộng.

Vô thủy lạc rồi, nay lạc nữa,
Đành như sao rụng dưới trời sâu.
Tàn đời mặt kiếp liệu còn gặp?
Dai dẳng sầu, chó sủa nguyệt lu.

Những thành phố mà ta không ghé lại

Anh cũng như em đều từng trượt lỡ, trượt lỡ

Những cơ may

Thoáng vụt

Không chừng đã mở sáng cho ta

Những con đường khác hẳn

Đưa về những trạm cũng khác hẳn...

Nơi ta được chính mình

Như được bạc

Ở một nhà sòng cực cao sang.

(Nhà sòng đó cuối cùng phải đóng cửa).

Và ta đứng lên sừng sững rõ ràng

Giữa trăm nghìn con mắt sững lạng,

Đích đáng một lần trên trần gian.

Ôi những trượt lỡ thương tâm

Hoặc do mình hoặc chẳng phải do mình,

Thường khi không hiểu nổi

Như tính tình phản trắc của tương lai.

Ôi những thành phố mà ta đã băng qua

Trong một chuyến đi nào

Nhưng rồi không ghé lại.

Ôi những người tình mà ta đã yêu qua

Trên một giao lộ nào

Nhưng rồi không giữ lại.

Phải chăng định mệnh đuổi lừa ta,
Một con thú thuận tùy,
Trên cánh đồng chiều hôm sụp rất vội?

Những thành phố mà ta không ghé lại
Biết đâu chẳng có một con đường
Mà ta bồi hồi đi lại suốt đời ta
Như một người tri mệnh
Chẳng tưởng vọng gì hơn.
Những thành phố mà ta không ghé lại
Biết đâu chẳng có một con người
Mà ta yêu suốt đời ta thắm thiết mãi
Như một vầng trăng rời rợi cổ thi
Nghìn năm không xé lặn.
Hắn em tin có những con người để cả đời mình miệt mài chuẩn bị
Một tình yêu,
Một tình yêu trác tuyệt
Trùm lấp thời gian,
Khuất phục vô thường,
Sau bao nhiêu là phác thảo lan man.

Em muốn lên rừng,
Muốn xuống biển...
Vì có gì chẳng thả mình đi
Như ngọn gió một lần sống kiếp gió
Hạnh ngộ mệnh mong?

Sao phải tự giấu mình
Trong đám đông thường tục,
Gọi không nghe
Dẫu biết rõ chẳng thể nào hội nhập?
Sao chẳng đứng riêng ra,
Rực chất sáng của mình
Như khối tượng lân tinh
Ngời ngời tiêu hủy lấy
Dẫu phải làm cái đích ném tang thương?
Sao chẳng một lần ghé lại thành phố đã băng qua,
Ghé lại giấc mơ một đời chưa tỏ rõ?
Sao cứ phải ngồi trên thềm cửa tiếc thương,
Chờ tối đến với ngọn đèn thấp sẵn?

Và chuyến tàu đó vẫn băng qua thành phố đó
Thường trực chờ theo em, một hành khách vô hình
Thờ thần từ ô cửa nhìn ra...
Anh yêu em bóng nhỏ đường dài
Đi lại thời con gái xa xôi,
Cỏ hoa bối rối,
Rừng tóc biếc chiêm bao
Ngan ngát hương đêm
Hay hương của những gì còn bay tản trong đời
Để rồi sẽ mất hẳn.
Anh yêu em vàng trán hắt hiu
Gợn mơ hồ nét tuổi
Như trang sách võ vàng nào

Khuya khoắt thức,
Hiển lộ những lần em vấp ngã,
Tan nát mọi nâng niu.
Anh đau đớn như chính mình vấp ngã.

Ồ, sao chẳng là người cũ của nhau
Gặp từ trước, tránh lỗi lầm phụ rầy?
Hãy yêu nhau trọn vẹn một lần một,
Đền bù nhau cho kịp trước ngày mai.
Hãy yêu nhau trọn vẹn một lần một,
Bám víu từng khoảng khắc còn bên nhau.
Ôi hạt mưa sa ngoài bãi cháy,
Một lần thôi cũng tiếng là mưa.
Việc đời thường khi bất xứng ý...
Vinh quang cho người chọn được mệnh mình,
Dù với giá nào cũng khứng trả.
Anh muốn viết một bài thơ mới cho em
Trên trang giấy đã ố vàng quên lãng.
Anh muốn ngắt một cành hoa lạ cho em
Trên cuộc đất đã phơi trần hạn hán.

Mai ta đi rồi.
Mai ta đi rồi,
Họa chẳng còn một ít tàn tro
Từ bếp lửa qua đêm ngoài quăng trống,
Gió thổi bay tan
Trong một thời khoảng luyến thương

Nghe chừng cũng ngăn ngủi.
Ôi những thành phố mà ta chỉ băng qua
Mãi còn mơ ước ghé.
Con chim bói cá trong tàn tối
Soi vĩnh hằng xanh rợn mặt hồ.
Hư ảnh lờn rờn tụ tán tụ,
Hoài công không định nổi chân như.

Trời đất thì buồn như xác rỗng.
Ta thì như gió, tuyệt bơ vơ,
Trăm năm, cửa khép hờ mưa nắng...
Mãi chẳng ai về qua gọi cho.

Ta đợi nghe chừng thiên cổ mới.
Hàng hàng thân trụ đứng hư hao.
Hoàng hôn, thần thánh bùng mặt khóc,
Ta chẳng buồn thăm hỏi tại sao.

Ôi đá địa cầu vẫn vụn mộng.
Ai xưa qua yếm lại tình sầu.
Thời gian rũ trắng xương làm nhớ,
Gió cát không nguôi khóc dải dàu.

Chuyện trần thế nghe như thất thiệt.
Kẻ sống còn, tóc dựng kinh hoàng...
Vương tử, sao đời đến nổi vậy?
Đất ta, ta giẫm mà ghê chân.

Thánh đế băng hà, thái miếu sập.
Trăng tà soi tịch lặng trường thành.
Mùa đông sắt thép rét như phỏng.
Quân rã, còn ai điểm trống canh?

Kẻ mới tới bày tòa giữa chợ,
Giải người ra, sủi mả ba đời,
Cho đeo bảng, dong đi khắp phố,
Bắn bỏ bên đường, cấm nhận thầy.

Chĩa súng đuổi người ra khỏi đất,
Đày đi biên biệt miệt thiên thu.
Đuổi cả người chết ra khỏi mộ,
Cày nghĩa trang, trả vói thâm thù.

Quan lại sánh tày bão châu chấu
Ập xuống đồng, nghiền ngấu của dân...
Nhơn nháo chẳng cần che lấy mặt,
Mấy đời mới gặp dịp nên quan.

Những năm đó, làng ta đói kém.
Lúa gặt về, nhà nước trưng thu.
Dân cùng ăn đến cả nhau để,
Bán tình thâm mà mua gạo châu.

Con tố cha cầu được cất nhắc.

Cháu giết bà cướp nửa chỉ vàng.
Thiên hạ cùng mặt xanh, trắng mắt
Nhớ nhác dòm quanh, lén cả than...

Kể như mặt trời chẳng mọc nữa,
Thôi thì sống chết khác gì nhau...
Bạo chúa, ta người cùng diệt vậy!
Nhiều nhà đóng chặt cửa mài dao.

Trăm họ lần lượt bỏ xứ trốn.
Biển thì hung hãn, thuyền mong manh.
Ta nghe kể lại: xác lên bãi
Nằm dài dài như lúc chiến tranh.

Đuốc tàn cháy xuống tay cầm đuốc...
Phượng, phượng hề, sao chẳng về đi?
Cố quận mai già tươi rả rụng,
Đòi nghe quang quạnh, gió suy vi...

Ngửa mặt khóc cười ba tiếng lớn,
Giận thân sao đã khứng ra đời,
Bỏ đi, khinh bạc nghiêng trời đất,
Gặp đá bên đường, cúi hỏ người.

Quán mộng, dăm ba người khách lạ
Bên đèn ngờ ngợ nổi buồn quen.
Xưa nào hân cũng từng sum họp...

Chuyện dở dang thành tiếp dẫn duyên.

Chia tay chẳng hẹn, chẳng cần hẹn...

Voi nhớ xa xăm nghĩa địa nhà.

Một sáng ta về qua bãi sục,

Thấy tàn tro váng biết là ta.

Hỏi ai, ai có là tri kỷ?

Ai có buồn chớp bể mưa nguồn?

Ta khóc, chẳng qua là khóc lại.

Lệ nào, ôi chẳng của tiền nhân?

Cát bụi, sao quên mình cát bụi,

Đành hanh nhau tàn khốc máu xương.

Mấy mươi năm chiến tranh, tù rạc,

Cười rộ vô thường một tiếng sông.

Đời động. Đồng rừng râm tiếng mõ.

Ai người rao giảng điển long hoa?

Láng giềng bị bắt lúc trời tối.

Lật bạt rồi cũng đến lượt ta...

Hỡi ôi, hiền sĩ lạc ma trận

Tám hướng không tìm thấy cửa sinh.

Hồn thời gian phơ phất lưới nhện...

Ta đào hư địa mà chôn danh.

Thân đại, áo chằm, chỗ gió thốc,
Thương mình thôi cũng thể thương vay.
Nhặt tàn thuốc cũ se thành điệu,
Găm lại đời ta chút khói cay.

Thảo hoa trường tại bể thiếu thất.
Thầm thầm vách lõm bóng ngồi yên...
Giữa khuya có tiếng chim ai oán
Tạt hỏi thăm thần trí bỏ quên.

Ta đợi mơ hồ như chẳng đợi.
Rừng vô minh chợt thức canh gà,
Con đường đuổi sáng như dao bén
Rọc điếng hồn đêm chẳng kịp la.

Đợi đến bao giờ còn đợi được.
Đời vui bát ngát mưa đèn cây,
Ta ra sông cái giặt lèo mũ,
Rủ bác chài xưa một bữa say.

Đợi đến bao giờ không đợi được.
Lửa tàn, khuya lụn, chuyện như xong.
Đi rồi, để lại lòng thương tưởng...
Đá bạc rên tan nước mắt hồng.

*Sài Gòn, 1988
Saint Paul, 1994*

Thức giấc trong biệt giam

Nếu như người ngủ chẳng giật mình
Vì những hồi còi tàu rúc róng rả
Ngoài bến cảng gần đây,
Giấc mơ hẳn sẽ còn tiếp diễn...
Ta mở mắt định thần.
Phòng biệt giam tối mốc thấp hẹp.
(Ta ở đây. Hơn bảy tháng rồi).
Cánh cửa sắt nặng nề sừng sững.
Sáu diện tích xi măng khuôn ép hăm đe.
Ngọn điện yếu đỏ tim ngày đêm mòn sức
Quầng ẩm bầy thiêu thân.
Lỗ thông hơi trở sâu hút u u.
Mùi hôi ẩm lẩn quẩn sánh ngộp.
Ta lắng nghe,
Rán sức lắng nghe
Đêm chùng hẫy còn khuya
Thành phố im lìm như chẳng có.
Đâu cỗi người xa vợ mịt mù
Bên ngoài những độ dày,
Bên trên những tầng sâu
Của đọa đày vui dập
Ỉm bật âm hao.
Những sớm hôm mưa nắng thế nào?
Ta ngồi dậy

Và như một thói tật,
Gỗ gõ hỏi han
Hai bên tường tả hữu.
Có ai không?
Không có ai sao?

Ta khắc khoải chờ nghe
Những tiếng động của người,
Tiếng động nào bất kể,
Đột phá những trùng vây điếc đặc muỗi râm ran.
Bây giờ là mấy giờ?
Ta ước lượng thời gian
Như mò tìm một khe hở bất ngờ
Trên tường thành dằng dặc những thiên thu.
Ta phải cố quên bằng mọi cách
Nỗi điều đứng sống còn
Trong hăng hăng tĩnh chết.
Ta nhìn theo
Mấy con thằn lằn uể oải,
Lũ gián lao xào,
Con nhện bỏ trống lưới giăng xong,
Bầy chuột phóng chạy...

Ta phải dám bắt cần, phải tập coi thường
Những huyền vọng linh loạn thần trí.
Bao giờ mở cửa?
Bao giờ?

Lịch sử dường như đã ngắt lả
Sau những liên hồi vật vã điên cuồng...
Ta tưởng tượng ở những bồn binh ngã năm ngã bảy,
Đám đông lặng lẽ
Rụng thưa dần
Có nhớ trong này chờ cháy ruột gan?
Ta nhìn lên những dòng chữ trên tường
Viết bằng gạch, bằng than và hình như bằng cả máu
Những phần nộ, quyết tâm, nguyện cầu, ký thác, than van,
Ngày tháng năm, tên họ...

Như những nỗ lực tuyệt cùng lưu hậu bản thân
Đang khốc liệt đương đầu những bất trắc dập xóa,
Như những mưu toan vô vọng ra khỏi chính mình,
Trốn chạy dày vò
Của những người ở trước,
Nay về đâu?
Ta cũng hình dung những lớp cáo chung vôi sơn chồng cộm,
Những lời lẽ tối tăm tương tự
Cất lên từ những thời thế đã đi qua.
Căn phòng này hồi trước nhốt Việt cộng.
Bây giờ nhốt phản động...
Lịch sử đổi phiên người gác ngục
Lúc giày đinh, lúc dép râu,
Ra sức sanh cầm
Những giấc mơ tiên báo.
Hôm qua bạo tàn thay áo, thay quần

Sau vách sập...
Ta ngỡ cho mình sống theo ký ức
Rủ quyến hoang đàng,
Nhớ xót xa mấy người bác, người chú
Từng khăn gói đi đày
Từ bến cảng này của thành phố thuộc địa
Lưu cữu tiếng còi tàu
Qua nắng qua mưa
Di vọng tận đời ta,
Nhớ xót xa mấy thế hệ người nữ nội ngoại
Nối gót nhau tay xách nách mang,
Lặn lội lóng ngóng,
Thăm nuôi cha chồng con anh em,
Tháng tháng năm năm,
Lòng như núi nặng.
Ta đứng lên,
Đi tới đi lui
Trăm lượt nghìn lần
Như một hồn ma cổ đại
Trong hầm mộ muôn đời
Vì một đôi điều sinh thời chưa thỏa nguyện.
Ta cố nhớ giấc mơ
Nhưng rồi không nhớ được.
Ta nằm xuống,
Dỗ mình hãy cố ngủ,
Tập quen dần với giấc thiên thu.

Trại biệt giam 3C Tôn Đức Thắng, 1991

Giấc hoành môn

---

*Cùng nhau một giấc hoành môn
Lau nhau rúu rít cò con cũng tình...
Nguyễn Gia Thiều*

Cũng có lần anh muốn quay lưng đi
Đến với rừng xanh, với núi đỏ,
Đơn độc tốt cùng
Như con thú đã già
Ở lại đó,
Cố quên lấy được một đôi điều
Không biết gọi thế nào dẫu là tạm gọi.
Mùa này thác tắc cạn
Ê chề
Tuy mấy bữa rồi trời có mưa qua
Như là mưa ảo mộng.
Anh nhìn xuống lưng vực,
Thấy đá nổi lau nhau
Và những mảng nước tù như những miếng giẻ
To nhỏ vướng máng.
Ôi những nỗi niềm nào đó không trôi đi.

Cái quán lều trống lốc ven bờ xiêu dột tựa đời già,
Lối vào cỏ trùn đến nửa.
Chủ khách hai người
Chuyện trò như từng quen nhau lâu:
Thời buổi hỗn mang...

Chẳng mấy ai còn hào hứng lên đây.
Việc đời thật khó nói.
Đất bạc phước rồi chẳng?
Mưa nắng trái mùa,
Lúa ngô xơ xác,
Muông thú hiếm hoi,
Thiên hạ đảo điên mờ mịt...
Án mạng xảy ra luôn, xác bỏ trong rừng, xác trôi dưới thác.
Có lẽ nay mai rồi phải dọn đi thôi,
Tìm phương sống khác...

Anh đi giữa trắng tranh
Ràn rạt gió lúa
Hư rỗng tuênh toang.
Bốn phía rừng xa trải mịt mịt
Nắng lóa như sương.
Tự đứng anh muốn gọi tên em
Như gọi một người đang có mặt.
Anh lên hết con đường dốc đứng,
Mỗi lúc một gần trời
Và rồi không còn muốn trở xuống.
Đập tràn dưới chân anh,
Mênh mang trời đảo lộn.
Thị trấn dưới chân anh,
Nỗi buồn bùng mặt ngát.

Gió vẫn phàn phật rung diên nắng bốc giạt

Như những bàn tay sốt hực vả liên hồi
Rát lột mặt,
Cay xé mắt,
Cuốn lóc từng cây bụi khốc liệt
Chạy rạt giữa hồn anh,
Phá tán như rừng lửa,
Phá tán những đam mê.
Anh biết chẳng bao giờ em đến chi đây
Mà sao anh vẫn nhìn quanh tìm
Như một người ngơ ngẩn
Ngước đợi quá phần mình
Từ định mệnh tàn tệ.
Cũng chỉ vì anh muốn yêu em cho bằng hết tình yêu
Như một món nợ bán mình truyền đời phải trả dứt,
Dù bằng hình thức quay lưng đi,
Làm một gã mù thất thổ,
Làm một hồn oan lang thang.

Sao đôi ta không cùng quay lưng đi
Đến với rừng xanh, với núi đỏ,
Vùi trọn giấc hoành môn,
Không buồn trở dậy nữa.
Đôi khi hạnh phúc ngợp trời cũng chỉ là một cái buông tay.
Nhẹ nhàng không nghĩ ngợi.
Ờ, sao chẳng là cặp tình nhân thứ nhất trên trần gian
Sẵn sàng đổi bỏ cả vĩnh cửu,
Đạp vô thường đổ nát mà đi?

Ờ, sao chẳng ở lại đây luôn
Với rừng xanh, với núi đỏ,
Đơn độc tốt cùng
Như con thú đã già,
Chọn lấy cho mình một cách sống,
Chọn lấy cho mình một cách chết?
Chiều nay, anh chẳng muốn quay về...

Trị An, mùa nắng 1993

Ánh tàn dư

Có một lời từ biệt dị thường
Mờ cổ tự
Khắc trên thân đá địa đầu mù...

Người ra đi ý chừng không trở lại.

Bao lâu rồi,
Bao lâu rồi đá ngủ phiêu bồng
Ôm giấc chiêm bao người gửi lại.

Trời đất ngủi ngủi,
Nắng mưa đắp đổi.
Thiên thu mòn mỏi tiếng ru hời...

Rồi có một lần,
Không chỉ bởi tình cờ,
Ta đến đó,

Đọc thấy lời từ biệt
Và ra đi.

Đá ở lại.
Đá ở lại,
Triền miên lẫn giấc phiêu bồng,

Mòn mỗi chiêm bao nhòa nhạt.
Trời đất kia còn bao thiên thu?

Xin uống nốt.
Xin uống nốt
Phân rượu còn sót lại đêm qua.
Một lần nữa, nắm tay từ biệt,
Cố giữ lòng tịnh lặng thình không.

Sao mai thất sắc
Van vủ đêm tàn.
Con chim nào vỗ cánh
Động gợn thời gian.
Nhà ai hững hờ
Dậm sương lan
Trôi trôi nổi buồn vô dạng
Chạm mơ màng ngọn cỏ đầu cây.

Ôi điều ước cùng thiên thu họa hoằn người sực nhớ ra chưa?

Trời dấy sáng
Như một lời nói mới.
Hồng loang đám ruộng xa, hồng lên khóm tre cao,
Mặt trời xao xuyên mọc...
Ôi có hừng đông nào chẳng làm ta muốn khóc?
Một ngày nữa xuống với đời ta,
Vui biết mấy

Và cũng buồn biết mấy.

Ta ra đi

Đường mở tự lòng ta...

Đi cho tới, tới rồi đi, miết miết...

Lòng không cùng, chốn tới biết là đâu.

Ới những con đường như nét cắt,

Hãy xẻ giùm ta thế giới thơm.

Ta đi tới, lòng chỉ buồn một nỗi.

Ôi làm sao đi hết những con đường!

Ta nhớ lắm

Mái nhà xưa khảng khít ngói âm dương

Cỏ bay bám tàn đi rồi mọc lại,

Che những đời lạt nhạt sống cho qua.

Ta nhớ lắm

Khu vườn xưa cây khế tím mùa hoa

Tuổi nhỏ nấp một lần chơi cút bắt,

Chiều cuối hè gọi mãi chẳng còn ra.

Ta nhớ lắm

Căn phòng xưa sách dựng cả trên nền,

Những khuya khoắt chàng trai đầu bão mộng

Gọi hiển linh hằng thế kỷ ma hoang.

Nào hãy như con gió thả mình đi

Trong hoan lạc mênh mang trời đất lạ...

Vinh quang cho người đang ở trên đường...

Đường thám hiểm, đường chiến tranh, đường sứ cống,
Đường thỉnh kinh, đường hành hương, đường hôn phối, đường
thương buôn...

Ô, những con đường như dải nhạc
Vận hành ngời ký ức không gian
Mỗi sớm hôm nhân loại đi về...
Và cả những con đường thiên tai phế bỏ,
Cả những con đường vừa có dạng đường...
Ta đi tới như người thừa kế mới.

Hãy hát lên nào.
Hãy hát lên nào, sao chẳng hát?
Hãy hát lên nào, vỗ trán hát
Những khúc bất ngờ
Như lửa bật ra từ đá chạm.
Những khúc bất ngờ
Chưa từng ai hát trong trời đất.
Trước tiên vui lấy một mình ta
Những sáng, trưa, chiều, tối...

Ô, không riêng mây, gió và chim
Mà cả thời gian cũng kết tập,
Nao nức đi cùng ta trăm năm...
Nghe chừng ta đã già vô thủy.
Nghe chừng ta vẫn trẻ vô chung.
Và cát bụi nặng tình liên đới cũ,
Thay phiên nhau mà tiến chân ta...

Ta đến đây,
Bờ bãi hỗn mang
Những di thể lên nấm lêu rêu
Của những gì một thuở huy hoàng,
Làm khách tạm,
Những chiều hôm nhìn lửa nhớ tiền thân.
Nào phải chỉ đêm nay
Mà hằng đêm
Mà mãi mãi,
Ta ngồi, đầu đắm trắng sao sa...
Nào phải chỉ đêm nay
Mà hằng đêm
Mà mãi mãi,
Lòng cời thao thức sáng âm u ...
Hành giả ơi,
Gà lay tỉnh một thế mé rừng hư định.

Ôi điều ước cùng thiên thu họa hoằn người sực nhớ ra chưa?

Hãy hạnh phúc nhất thời
Như dấu lặng.
Hãy hạnh phúc nhất thời
Như tiếng mưa rào, như lời cổ hát,
Như ánh chớp đùa, như hạt sương gieo,
Như gợn nước lan reo mà tự hủy,
Như cái ôm choàng, như cái vẫy tay,

Như ánh mắt tình cờ đắm giạt dòng đời,
Như những gì hiện biến hiện...
Hãy hạnh phúc nhất thời,
Hạnh phúc mãi.
Ôi cuộc trăm năm,
Tắm chăn nghèo
Chấp chằm muôn mảnh vụn.

Đời ta sáng mượn ánh tàn dư
Đến từ một hành trình đã tắt nghỉ.

Cánh cửa lớn lao nào
Mở ra và đóng lại
Nhanh thật nhanh,
Tưởng chừng không đóng mở.

Cánh cửa lớn lao nào
Mở ra và đóng lại
Kín như bưng,
Tưởng chừng không có cửa.

Cánh cửa này, ta cũng sẽ đi qua.

Ôi những thân đá tiên tri già hôn mê vạn đại
Đứng rải
Đường ta đi
Như những thân bằng chờ đưa tang lễ lớn,

Ruồng tâm can,
Khóc thầm đời bể dâu...
Ta cũng khóc một chiều nào,
Ôm chầm lấy đá,
Thương cho ai,
Thương cho ai...

Ôi điều ước cùng thiên thu họa hoằn người sực nhớ ra chưa?

Ta đi tới,
Mong còn tới nữa,
Nhìn thế giới mà ta thấy diệu kỳ
Trong khoảnh sáng buồn rầu
Chùng của một que diêm.

Rồi đến một hôm nào,
Ta mắc lại
Trên cành cây bất chợt gặp bên đường
Tắm áo sinh thời nặng trĩu bụi
Như một lời từ biệt nghe rồi quên.

Ta ra đi.
Đá ở lại,
Thiên thu mòn mỗi giấc phiêu bồng,
Chiêm bao nhòa nhạt...

Mãi mãi,

Kể từ nay,
Mây, gió, chim bay...
Không có ta cùng theo.

Mãi mãi,
Kể từ nay,
Trời đất ngùi ngùi
Mưa nắng mới...

Ôi điều ước cùng thiên thu họa hoằn người sực nhớ ra chưa?

Giã biệt

Khuya đó, anh lên đường,
Tù bỏ căn nhà,
Tù bỏ quê hương...
Tất cả không còn của anh nữa.

Anh lên đường, cúi mặt lên đường
Giả tảng không nhìn nổi sỉ nhục.
Phi trường bị đánh thức
Rộn vội cho xong
Để còn ngủ gở lại.
Anh ngậm nghẹn lời từ biệt,
Liên tưởng việc xe chôn kẻ tội đồ
Dấp dúi về khuya
Ở một nơi nào không phải là thánh địa.
Bạn bè anh còn sót lại kể chẳng mấy người
Không tiễn đưa anh,
Ý chừng ngại nhắc nhở...

Ôi những trang gia phả phiền hà,
Người ta đã xé bỏ.
Hòng đoạt trọn gia tài,
Vứt lông lóc ra ngoài cho gió cuốn.

Anh ra đi trần trụi giữa vô cùng

Hoảng loạn sao sa,
Dẫu chẳng muốn bất cần cũng chẳng được.
Đời đến tuổi này rồi,
Sao còn kêu sang nữa tiếng tung hô?
Miễn anh đến, mùa này cây đỏ lá
Như hoa.
Có đúng thu là xuân thứ hai.
Dốc sức tạ ơn
Trước khi trời đất chết

Bởi vì sao anh muốn nguôi quên
Thiên bi kịch một thời thế yếu mệnh bị bức tử
Trong hành lang nào đó tối tăm,
Mất cả xác.
Diễn trường khi đó tuyệt im lìm,
Không có cả tiếng khóc lương tri của một hoàng hậu góa.
Rồi gã thất thổ là anh
Nửa khuya nào bị trói lôi ra ngoài bến cảng lưu đày
Chối hục đèn pha,
Hứng tời tả trận đòn thù tới tấp.

Ôi con mắt đỏ của mình
Soi mới chính mình
Như hải đăng cuồng lực lợi biển sâu đêm...
Quang quác con chim hoảng quáng lò
Lao đầu ghềnh đá chồm.

Ôi bộ da đỏ của mình
Đau dẫu lửa
Quy phận thú bầy đàn
Mà lịch sử vô lương chẵn làm sức kéo hung tàn,
Kính hồn giẫm đạp.

Anh ra đi, cầu sao cho thoát được
Con mắt đỏ của mình,
Con mắt miên man
Trùng nộ từ tối tăm tàn rụi,
Quét rạt chỉ điểm người xông chạy vô phương.

Anh ra đi, cầu sao cho thoát được
Bộ da đỏ của mình,
Đánh lạc hướng truy tầm của định mệnh
Sục sạo chồn rờn...
Chó sủa rộ những chân trời đêm mọc rợn gai.

Chưa một lần, chưa một lần nào,
Anh nhìn xuyên đáy mắt em,
Thảng thốt nói
Về những oan khiên lẫn quất của đời mình
Như người ta niệm gọi những hồn hoang thất thế khóc kể,
Cúng siêu tán
Trong một buổi tối trời,
Lửa đóm u uất.
Ôi những chiếc bánh *madeleine* của chúng ta

Không vừa khẩu vị nhau
Nên câu chuyện ngập ngừng thận trọng.

Cám ơn em những thoáng trùng phùng, những tí ân cần.
Mai xa nhau còn nhớ lại...

Cũng có lần anh muốn nhìn em
Thành cây nước phun nở
Hân hoan và rã tan,
Cùng kiệt tình yêu chất giấu một đời,
Một đời hiển hiện và lãng quên
Như quyển sách mở trên bàn mặc tình cho gió lật.

Cũng có lần anh muốn thu gom
Cả quá khứ của em, quá khứ của anh
Làm đồng lửa đổ dành
Gọi về hai kẻ lạc loài nơi đồng không...
Em mới lớn và anh còn rất trẻ.

Cũng có lần anh đến ngõ nhà em
Nhưng rồi lại đi luôn,
Lang thang rã rời ngoài phố đông người.
Không gặp một ai quen.
Quán xá bây giờ cũng đổi mộng...

Cũng có lần anh đứng lại bên đường,
Thờ thần chờ xe ngớt băng qua.

Bất chợt nghe như đời đã muộn.
Muộn đến chán chương rũ thông đôi tay,
Tưởng không cái vội nào còn bắt kịp.

Chỗ tối tắm ở phía dưới chân đèn,
Nỗi ngu muội nằm ngay trong ý thức.
Anh nhìn quanh kinh ngạc lạnh hồn:
Mọi người vẫn sống được.
Đáng tội cho anh có một cái đầu thông thống bốn bề
Đành không cô lập nổi những u mê
Nên cứ phải lần quần mỗi ám chương.
Rất nhiều hôm anh đã đi rong không biết mấy đổi đường,
Mong rút bớt dần những thống khổ.

Anh trở về thành phố lên đèn,
Hàng quán bùng rộ,
Khuyên lấy mình ăn một chút gì
Rồi đi ngủ sớm.
Để sáng mai còn thức dậy,
May ra...
Đôi khi ta phải dần lòng cố hãnh diện
Vác cật lực mà đi
Trọng lượng của kiếp người,
Trọng lượng của vận chuyển.

Anh đếm từng ngày còn ở lại quê hương,
Tim bóp thắt,

Nghe tiếng chân dồn dập đến gần
Của định mệnh
Như ở màn bùng nổ bi kịch
Lặng sân khấu về khuya.

Anh ra đi,
Bút ruột mà đi
Như đã một lần cũng bút ruột,
Đi những mười năm tưởng chẳng còn về,
Máu chảy không cầm như nước theo sông.
Thành phố của anh
Nhục nhằn duyên cưỡng ép,
Cay đắng phận rau răm,
Tim lay lắt chập chờn nổi đơ
Mòn mỗi nén nhang khuya.
Buổi trở lại, trèo lên cây bưởi cũ
Trông thấy nhau, thương chỉ để mà thương.
Đôi bông đó, thôi thì em hăng giữ,
Tưởng tình xưa,
Xin bỏ lỗi cho anh.
Anh ra đi,
Một lần nữa ra đi,
Một lần nữa bút ruột,
Thương người ở lại,
Thương như mưa.

Anh sẽ đi qua hàng trăm thành phố lớn

Châu ngọc sáng choang,
Nhớ mũi lòng một thành phố nhỏ
Thiếp lặn tro than.
Thành phố của em.
Thành phố mà trước đây còn thuở phân tranh anh hằng ao ước
đến
Hầu được nhìn rõ lại từ đâu
Một định mệnh nào chẳng của riêng anh.
Thành phố mà anh đã băng qua một lần lịch sử vội vàng
Chạy cướp xác.
Ôi thành phố của em.
Dòng sông đỏ xót xa.
Cây cầu sắt lao đao dang dặc.
Gương hồ trầm mặc soi tang thương.
Hàng cây tối tăm chum đầu rủ rủ gió.
Lối phố ngẩn trôi chìm đêm khuya lơ
U uất ánh điện.
Bóng nào qua, ôi có phải hồn xưa?

Ai kể với anh về hoa gạo trưa, về hoa sữa đêm,
Về người tình hai mươi mấy năm xưa chọn ở lại,
Buổi rời tay, giọng nói còn vương chân.
Thành phố mà anh chặt mót sẵn thương yêu để rồi
như bị phụ tình đau đớn mãi.
Bây giờ thành phố đó ra sao?

Em ở lại,

Em ở lại,
Sau một cuộc hành trình kể cũng là dài,
Bằng qua nhiều đổ nát,
Chọn thành phố của anh làm trạm cuối ngồi xuýt xoa chân.
Thành phố của anh,
Nắng mưa thương giận rõ ràng.
Sức sống trẻ hồn hào lấn lướt
Kính rạch đen tanh,
Những khoảng trời cây co rúm.
Thành phố của anh
Chưa bao giờ thực sự huy hoàng,
Chưa bao giờ thực sự vinh quang.
Nhưng thành phố của anh
Thường cũng có những buổi chiều dịu lãng...

Em hãy yêu lấy thành phố của anh
Như tất cả những gì anh gửi lại
Trong buổi chiều dịu lãng đời em.
Thành phố của anh
Bây giờ đã thuộc về em
Như lời nói thuộc về nhà thơ phe thắng trận.
Thành phố của anh, ôi thành phố của anh
Chẳng lẽ chỉ là một cái tên nào bất đắc dĩ phải viết xuống phong
bì
Nếu như anh muốn gửi chút chi về
Qua giấy mực.

Anh mong em cất được ngôi nhà
Lưu trữ những giấc mộng,
Gìn giữ em yên ấm một đời
Cây cỏ khuyên nguôi.
Dù thế nào, hạnh phúc trong đầu mình vẫn có thật...
Hứa đi em,
Nghe im lặng mà sống,
Nhìn trời đất mà vui.
Hãy như người từng trải mỗi mê về
Lúc tàn khuya,
Nhà hương hỏa tối mốc.
Còn ai không, có gọi chỉ thêm buồn.
Thôi, chẳng tiếc túi vàng đã phung phá
Mà mừng mẩu nến chợt tìm ra.

Phân anh ra đi,
Thế giới thênh thang,
Bạn đường chiếc bóng,
Cố lên đến vùng cao nhất của mình,
Làm một việc có thể là vô ích:
Nhen đống lửa hắt hiu nào
Xác nhận có,
Ngồi một chút làm vui
Rồi đứng lên lưng thững bước chìm dần
Tuyệt tích trong mùa đông xa trắng toát.

Phân anh ra đi,

Gắng gượng chút hơi tàn,
Hân hoan tròn rã
Như người ngửa mặt trong trời mưa,
Mong trôi khỏa nhẹ nhàng những nếp rạn
Không chỉ ở trên da...
Anh gắng gượng, quả là anh gắng gượng
Chút hơi tàn,
Hân hoan tròn rã
Để người ngoài đỡ phải xót xa lây.

Em hãy yêu lấy thành phố của anh
Như anh đã yêu thành phố của em
Dù bằng một tình yêu đau đớn bỏ qua vì bất lực.

Cuối 1993

Sáng nay, ta còn đi bên nhau...

Sáng nay, ta còn đi bên nhau...

Ngày lòa dậy.
Trời đất một lần nữa mới lại.
Em sáng rỡ niềm vui...
Hải rất đẹp,
Giấc mơ nào em thấy đêm qua
Còn tản mạn nơi em như làn hương quyến luyến.
Gió trôi trôi
Qua qua những lượn đôi hư huyền sương,
Qua qua những tàn cây nô nức nắng.
Gió trôi trôi như gió đã từng trôi
Qua qua những vùng đôi quang quạnh chờ,
Qua qua những hồn đá lẻ loi khóc.

Bao lâu rồi.
Em đó, anh đây,
Hai đầu thương nhớ biếc...
Giữa đôi ta là gió, gió ngày đêm
Thổi chai đại những tiền thân như tượng đợi.
Anh dừng bước chỉ em nhìn
Hàng cây nước miên man bung nở
Mê mẩn lực kiên trì chỉ chục buông tan
Của nỗi hân hoan không dễ dàng gì,
Thường xuyên phải tái tạo.

Anh nhìn xa lối đi
Múa đảo nắng vàng rờn,
Mát vào chỗ không còn thấy được nữa,
Rồi nhìn lại em còn đi bên anh,
Lòng thần thờ...
Vui đi em,
Vui được chút nào vui.

Trưa nay, ta còn đi bên nhau...

Thành phố lũng hoa mê
Duỗi phoir xa những triền mái lóa.
Gió luâng tuông.
Anh nghe rõ nắng lao xao trên giàn hoa giấy rộ.
Trưa đứng sững giữa lòng đường.
Cây cùng thu vén bóng.
Em nhón chân vừa tầm cỏi thực hư
Hôn, hôn anh...
Bàng hoàng hai hạt cát
Tùng rời xa trôi giạt những thiên thu
Mật mừng vô vọng.
Em nói qua về một nỗi trống trải...
Anh nói qua về một thuở trầm luân...

Bao giờ người nữ cũng chờ đợi
Cho người nam còn có buổi quay về,
Niềm quê nhà nặng gói khăn xưa,

Lời han hỏi trào ràn lên mắt nhớ...
Em phủi ngực áo anh bám thăm bụi đường xa...
Em mơn mặt mày anh dính buồn gió cõi lộng...
Quán thừa khách, mơ hồ những tiếng động.
Em chăm chút anh ăn,
Tưởng tượng anh còm cõi vác âm thầm
Từng ấy nhục nhằn
Đi chân đất băng qua miền đá chỏm
Tìm em,
Thuở trời đất chưa định hình nhật nguyệt.
Anh nhìn em, nước mắt đột nhiên tuôn,
Nghe vỡ lẽ những gì không thổ lộ.
Ngoài hè đường, bóng nắng đã hơi nghiêng...

Chiều nay, ta còn đi bên nhau...

Em nghiêm cẩn như kho tàng mất dấu,
Giọng chùng đi...
Gió thổi lãng quên về.
Nắng dốc sức một lần thật rục rỡ.
Hoa trên đồng đã bắt đầu buồn.
Bên kia núi, vườn nhà ai đốt lá.
Em chậm bước
Như ngó quanh tìm một mát mát nào
Trong rậm rối của hồn mình trở tối.
Anh lặng thinh,
Chừng chẳng thể nói gì hơn

Dù chỉ một lời dỗ dành vô nghĩa nhất.

Đi, đi em,

Đi cho hết lòng ta...

Hãy sống lớn, buồn vui so núi biển,

Ngay lần này, không đợi đến lần sau.

Cảm ơn em,

Nghìn thuở cảm ơn em

Đã theo chân anh về thăm biết những ngôi nhà

Anh đã ở,

Gọi tái sinh những huyền mộng của đời anh,

Cho đảo nhập em, hiện thành những thực mộng.

Anh ngắt cho em một cành hoa cỏ

Ngoài tầm,

Ưa nước mắt,

Nghĩ tới ngày chiếc võng treo không

Như chiếc nôi nào

Hỏi anh chưa có mặt.

Đêm nay, ta còn đi bên nhau...

Thành phố dốc rộ vàng đèn.

Đêm giữa mùa biển có mang trăng,

Sóng xô lừa tròn trặn.

Bất tận em trời nắng gió mây mưa ngày đêm sao trăng cỏ cây

hoa thú cá chim thần thánh người ma quỷ đồng

rừng núi trũng đầm hồ sông phá biển.

Bất tận em man dại rĩ rên vùng vắng phụng phịu triu mến dịu
dàng hơn hở thở than sầu muộn mơn man van lơn
đằm thắm xót xa kêu đòi cười khóc.
Chẳng lúc nào vũ trụ nguôi ngoai...
Và em gọi anh, không ngớt gọi anh
Thất tung
Xa ngoài cõi không còn nghe thấy được.

Nơi đây, thế giới ngủ từng phần.
Cuộc sống vẫn chảy xiết thâu đêm đèn đôi dòng xuôi ngược đỏ,
vàng.
Hội hè đâu đó rộ về khuya.
Anh chợt nhớ dù không muốn nhớ
Ôi vô số đêm nào đó của đời anh,
Chong buồn một bóng đợi trời sáng,
Cả xót thương mình e cũng không...
Cám ơn em,
Nghìn thuở cám ơn em
Đã đi cùng anh trong đêm nay.
Đêm nay,
Cũng một đêm nữa của đời anh,
Nhưng là một đêm xếp ngoài mọi đêm nào đó khác,
Bởi chính em,
Chớ chẳng phải là anh nữa,
Bây giờ đau đớn xót thương anh.

Mai ta không còn đi bên nhau...

Gió thổi tới, gió ngày đêm thổi tới.
Những bèo mây không ở mãi bên nhau...
Em sẽ đi,
Đi chỉ một mình,
Hay đi với người tình, một người tình mới khác,
Cho trọn những quãng đường còn lại trong hồn em
Mà anh tiếc chẳng cùng đi đến trọn.
Rồi không chừng em sẽ nhớ về anh...
Rồi không chừng em sẽ thấy mình buồn
Như gió hắt hiu
Mơn man em,
Ngờ ngợ gió xưa nào
Nhắc em chuyện hai đầu thương nhớ biếc.

Em sẽ buồn,
Buồn một chút thôi em.
Một chút thôi, đủ lòng trân quý trước,
Để còn vui, vui được chút nào vui.
Hàng cây nước sẽ còn đứng xõa tóc.
Biển sẽ còn đầy đặn với tình trăng.
Đóa hoa cũ bên đường sẽ nở lại.
Sẽ còn người, ai đó hái trao em...
Anh ở đâu, anh ở đâu xa?
Họa hoàn lắm, chỉ không gian còn gợi nhớ
Lần anh qua,
Đã có một lần qua...

Gió thổi tới, gió ngày đêm thổi tới.
Em sẽ đi,
Không còn anh bên cạnh nữa.
Em sẽ đi...
Anh chúc em đi trọn đường hạnh phúc rộ.

6-1995